

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Sausis - January 9, 1967

Nr. 3

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VIETNAMO PROGNOZAI

AMERIKIEČIŲ PERGALEI DAUGIAU PRIEŠINAMASI NAMUOSE NEGU KARO LAUKE. — TAI SUVARŽO ADMINISTRACIJOS SPRENDIMŲ LAISVĘ IR PALAIKO KOMUNISTŲ ŪPĄ NEPASIDUOTI. — DABARTINĖMIS PASTANGOMIS LAIMĖJIMAS BUS PASIEKTAS TIK TADA, KADA VIETNAMO KAIMIEČIAI ĮŽIŪRĖS SKIRTUMĄ TARP AMERIKIEČIŲ IR PRANCOŽŲ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Trečią kartą iš eilės šioje pačioje vietoje kalbėti apie Vietnamą būtų lyg ir per daug. Įvykių raida ten tokia, kad, atrod, liko tik laiko klausimas: kada gi bus galutinai sustabdyti komunistų bandymai išigalėti pietinėje to krašto dalyje. Deja, Vietnamo problema pasidarė ne tiek kariniu, kiek Amerikos vidaus reikalu. Kai tik kardinolas Spellmanas, kalbėdamas amerikiečių kariams Vietnamame, pavarėjo žodį 'pergalė', tuoj pasirodė žinių ir samprotavimų, kad kardinolas paskelbė milžinišką hereziją, kad jis prieštarauja popiežiui ir panašiai. Tuo tarpu kardinolas buvo visiškai teisus teigdamas, kad tik amerikiečių totalinė pergalė gali atnešti taiką tam nelaimingam kraštui!

Šitas epizodas aiškiai įspėja, kad JAV, būdamos išorės priešų ne-

nugalimos, yra griaužiamos kaž kokio kirmino iš vidaus. Sprendžiant iš kai kurių spaudos komentatorių -- nuo New York Times iki Playboy -- pati didžiausia nelaimė, kuri galėtų ištikti šį kraštą yra Vietnamo karo laimėjimas. The National Observer net rado reikalo paaiškinti savo skaitytojams, kad pergalė šiame kare negali būti taip bloga, nes tai tik ribotas (limited) karas, kuris siekia tik Vietkongo terorizmo ir infiltracijos iš šiaurinio Vietnamo galo. Esą labai gaila, kad šiuo atveju tikrai puikus žodis (perfectly good word) 'pergalė' pasidarė Vietnamo karo auka.

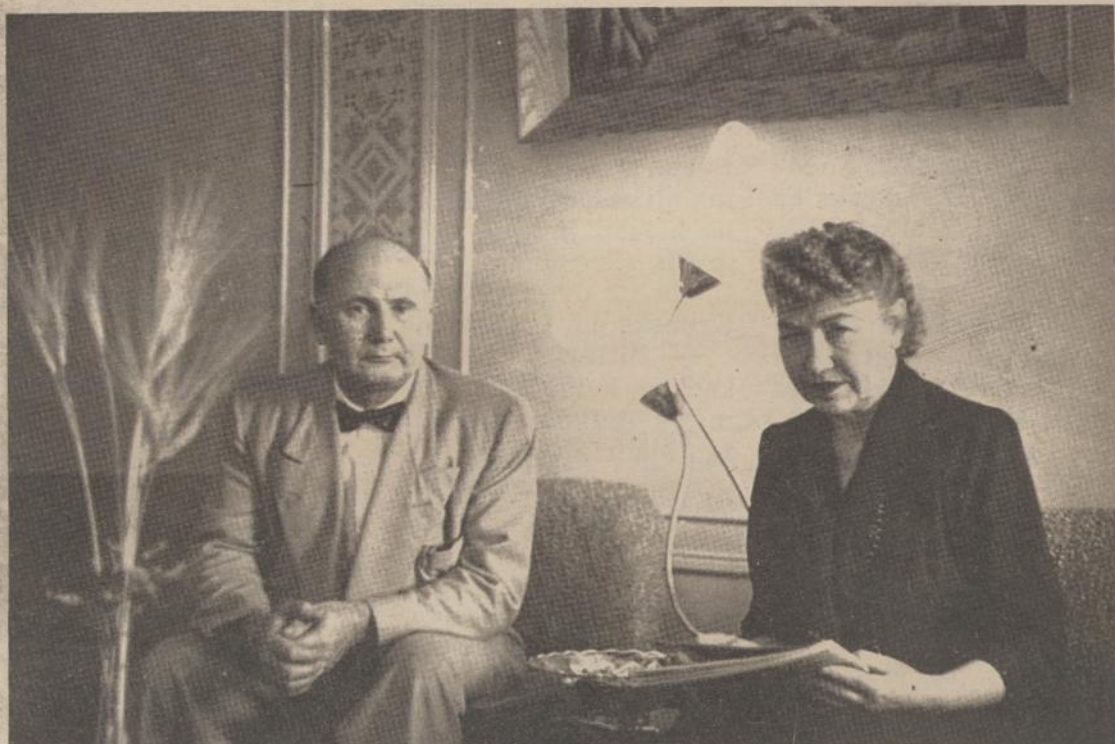
Chicago Tribune pasisako aiškiau. Girdi vienintelį priežastis, kodėl taip vadinami liberalai plojo baisiems antrojo pasaulinio karo žiaurumams, o dabar nepaprastai pasipiktina neišvengiamu kelių civilių nukentėjimu šiauriniame Vietname, yra jų primulas komunistų propagandai. Dabar komunistai mūsų priešai, o tada buvo draugai. Walteris Lippmannas 1958 m. išreiškęs liberalų bendrą pažiūrą teigdamas, kad komunizmas plečiasi Azijoje todėl, kad tik vieni komunistai sugeba išsiviešpatauti valdžioje ir pakelti atsilikusią tautų pragyvenimo lygį. Kadangi karas Vietname prieštarauja tai pažiūrai, įvairaus plauko liberalai spaudoje ir universitetuose skelbia pasaulio galą.

Tokios pažiūros kliudo administracijai griebtis griežtesnių ir tikslesnių priemonių šiaurinio Vietnamo karinės galybės sunaikinimui ir tuo pačiu laimėjimo prioritinimui bei aukų sumažinimui.

Anot dviejų kolumnistų Evans ir Novak, prezidentas ir toliau laikysis dabartinės taktikos ir nebandys karo veiksmų daugiau išplėsti. Jis ir toliau pasipriešins Pentagono reikalavimui užminuoti Haipongo uostą, per kurį komunistai gauna karo reikmenis iš Europos komunistinių kraštų.

Tuo tarpu Joseph Alsop klausia, kodėl komunistai negrįžta prie savo karo veiksmų II fazės, kurioje, pagal klasišką partizanų karo mokslą, jie turėtų veikti tik mažais būriais, bet laikosi III fazės reikalavimų, kurioje jie turi veikti didesniais junginiais (batalijonais ir didesniais), jei tie didesni junginiai negali laimėti nė vieno mūšio su geriau apginkluotais ir skaitingesniais amerikiečiais? Alsopas mano, kad grįžimas prie antros fazės būtų toks didelis smūgis komunistų partizanų moralei, kad jie to negali rizikuoti. Tai, turbūt, visai teisingas atsakymas. Turint galvoje, kad Pietiniame Vietname jau yra netoli 400.000 amerikiečių karių, sustabdymas didesnių junginių veiklos greitai vėstų prie mažesnių junginių pakrikimo. Paskak Evans ir Novak, šiauriniame Vietname kartu auga viltis, kad artėjant prezidento rinkimams, Washingtono administracija, nenorėdama tų rinkimų pralaimėti, turės ieškoti pasitraukimo iš Vietnamo galimybių ir bus linkusi į nuolaidas. Ta teorija irgi paaiškina, kodėl komu-

(Nukelta į 2 psl.)

Jurgis Kiaunė, Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo vice-pirmininkas, Korpl. Neo-Lithuania filisteris ir ALTS-gos Brooklyno skyriaus pirmininkas, švenčia 70 metų amžiaus sukaktį. Nuotraukoje sukaktuvinkas su žmona Sofija savo namuose.

JURGIUI KIAUNEI 70 METŲ

Už gimtinę, už motinos ir tėvo žemę
Būriais drąsių erelių išlėkė kovoti -
Ir dar būriais piktų varnų išlėksime,
Kad niekad svetimi nemintų tėviškos laukų kalvotų!

S. Santvaras

Kiekvienų metų užverstas paskutinis lapas nusineša į praeitį daug mūsų gyvenimo įvykių. Svarbesni iš jų yra tie, kurie atsiminys, yra tačiau ir niekuomet gyvenime nepamirštamų metų.

Neeiliniai praeitieji metai yra newyorkiečių, labai aktyviam visuomenės veikėjui Jurgiui Kiaune, uždėję jam 70 metų amžiaus vainiką, kuri nupynė jo darbai ir nuopelnai ne sau, ar tik tai savo šeimai, bet visai lietuvių tautai.

Jurgis Kiaunė gimė 1896 m., lapkričio 13 d., Bučionių k., Surviliškių valsč., Kėdainių apskr. Augo ir brendo, kaip matome, pačiu kritiškiausiu lietuvių laiku, kada mūsų tauta, po daugelio metų vergijos, pajuto artėjantį istorinės reikšmės politinį laikotarpį, kada "Aušra" savo šviesos spinduliais ir "Varpas" savo nepaliaujamu skambesiu žadino ir kėlė, ruošė Lietuvos jau-

nimą dideliems žygiams lietuvių tautos laisvės ir nepriklausomybės kovai. Tada ir jaunuolis Jurgis, mokslą pradėjęs pas kaimo daraktorius, baigęs Panevėžio 4 kl. mokyklą ir 1916 m. Ryto dr-jos pedagoginius kursus, pradėjo mokytojauti Jonavos pradžios mokykloje. Jis nerimo Lietuvos provincijos užkampy, jį traukė platesni lietuviško darbo horizontai, nes augęs tautiškai susipratusioji ūkininko šeimoje tarp vienuolių brolių ir dviejų seserų, nuo pat mažens buvo gilus patriotas, todėl suprato, kad dideliems žygiams reikia didesnio pasiruošimo. Jis gilino pedagogines žinias įvairiuose kursuose, turėjo aukštesnių profesinių siekimų, bet staiga priartėję didieji lietuvių tautos žygiai daugelio jaunuolių išsivajotus gyvenimo planus staiga pakeitė, o taip pat ir Jurgio Kiaunės.

"Vyrai! Nekartą Lietuvos priešai norėjo uždėti ant mūsų amžiną nepakeliamą jungą, bet mūsų tėvynė nenugalėta, ji gyva.

Lietuva pavojuje! Tad ginkim ją! Kasmyli Lietuvą, kas trokšta laisvės, kas pajėgia valdyti ginklą, stokime visi į Lietuvos Krašto Apsaugą. Stokime drąsiai pirmyn į kovą! Drąsiai be baimės, kaip mūsų tėvai ir sentėviai, užstokim priešams kelią, pakelkim žygį už mūsų Motiną Tėvynę, už Lietuvos Vlastybę!" -- išgirdo visa Lietuva tokią Vilniaus komendantūros atsisaukimą ir Jurgis Kiaunė tuo pat įstojo į savanorių eiles.

Deja, pačioje kovų pradžioje 1919 m. sausio 13

d. jis buvo jau sunkiai bolševikų sužeistas, apie ką vaizdžiai aprašo 1929 m. išleista knyga "savanoris":

"Šetos linkui buvo pasiųsti lietuvių raiti žvalgai. Ties Kalupių kaimu netoli Kėdainių jie susidūrė su didesniais bolševikais. Neaiškiai mūsų šaukiant pradėjo trauktis. Bolševikai privijo ir keliais kardo smūgiais į galvą sužeidė mūsų savanorį Jurgį Kiaunę, buvusį Kaplių kaimo mokytoją. Tai buvo pirmas sužeistasis Lietuvos kariuomenės savanoris. Vieni bolševikai buvo užsimoję visai jį užmušti, bet kiti su laikė sakydami, lai grįžta pas savuosius ir praneša, kas yra raudonieji. Sužeistajam buvo Kauno ligoninėje padaryta operacija ir paliktas gydyti (23 psl.)."

Jurgis nenusiminė ir kovų nepabūgo. Ligoninėje sustiprėjęs įstojo į Karo mokyklą, baigė jos pirmąją laidą ir vėl išvyko į frontą jau leitenanto laipsniu. Dalyvavo kovose su bolševikais, lenkais, bermontininkais. Pakliuvo į lenkų nelaisvę, bet laimingai pasisekė pabėgti.

Sekmingai pasibaigus Lietuvos laisvės kovoms, J. Kiaunė 1925 m. išėjo iš karinės tarnybos toliau gilinti mokslo žinių, idant galėtų būti naudingesniu naujai besikuriančios Lietuvos sūnum. Jis baigė universiteto teisių fakultetą. Buvo Švietimo ministerijos referentu, Kauno Amatų mokyklos direktorium, Kauno Aukštesniosios Prekybos mokyklos organizatorium ir direktorium. 1942-44 m. atliko teisumo kandidato praktiką Kauno Apygardos teisme ir ėjo apylinkės taryboje bei teisėjo pareigas.

1944 m. bolševikams antrą kart artėjant į Lietuvą (Nukelta į 3 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

* Ispanija ir komunistinė Rumunija sudarė konsulinę ir prekybinę sutartį. Tuo atidaromas bendradarbiavimo kelias tarp griežtai antikomunistinės Ispanijos ir komunistų valdomų kraštų.

Spėjama, kad tokiems ryšiams užmegsti Ispaniją paskatino Europos ūkinės Bendruomenės atsisakymas priimti ją nariu - kandidatui ir Vakarų spaudos komentarai, pajuokiant Ispanijos politinę santvarką.

Kaip žinome, Ispanija yra išvysčiusi plačius ūkinius ryšius ir su Kuba.

* Š. VIETNAMO komunistinė vyriausybė taip patenkinta New York Times redaktoriaus H. Salisburi pranešimais, kad nutarė išleisti ir daugiau žurnalistų iš Vakarų pasaulio. Mat, H. Salisburi versija atitiko Hanoi versijai kaltinant JAV, kad per bombardavimus nukentėję civiliai gyventojai. Kad civiliai gyventojai nuo komunistinių teroristų nukentė Pietų Vietname -- jau nebe naujiena...

* SOCIAL SECURITY mokesčiai 1965 m. siekė 174 dol., gi 1967 m. -- 299,40 dol.

* JAV TURES kreiptis į Sov. Sąjungą dėl didesnių chromo metalo užpirkimų. Rhodezijai, didžiausiai chromo pristatytojai, JAV pritaikė JTO nutartas sankcijas ir su tuo kraštu prekyba yra nutrūkusi.

* AFRIKOS RESPUBLIKA Zambija, vedanti ekonominį karą su kaimynine Rhodezija, savo eksportą nukreipė į -- P. Afrikos respubliką, nuolat kaltinamą segregacionizmu.

Trečioji įėja...

Paskutinės II Pasaulinio karo dienos (21)

Prieš Hitlerio valią...

Busse armija, beveik visiškai apsupta, buvo pasmerkta žuvimui. Balandžio 22 d. rytą Heinrichi pranešė vyr. štabo viršininkui Krebsui, kad ją dar galima išgelbėti, jei bus nukreipta į pietus susijungti su Schoernerio armija. Bet Krebsas buvo užsispyręs ir nieko nenorėjo girdėti. Pagaliau ir Busse nepadarė problemą išspręsti. Jis nenorėjo nieko girdėti apie atsitraukimą, kol negaus įsakymo iš paties Hitlerio.

-- Krebsai, -- pasakė Heinrichi, -- dar šią naktį Busse armijos daliniai daugely vietų bus sunaikinti. Reikia ką nors daryti išgelbėjimui.

Padėtis su kiekviena minute blogėjo ir Heinrichi nenustojė atakavęs Krebsą. Bet vyriausiam štabe buvo ir daugiau problemų. Hitle-

ris reikalavo, kad von Manteuffelio armija atmuštų Rokosovskio puolimą. Tokį įsakymą buvo neįmanoma įvykdyti. Apie pietus Heinrichi iš naujo paskambino Krebsui:

-- Aš įsitikinęs, kad Busse armiją dar galima atitraukti dabar, arba niekad. Reikia imtis greito sprendimo.

Tik už dviejų valandų Krebsas davė atsakymą.

-- Hitleris sutinka, kad kai kurie Busse armijos daliniai atsitrauktų į šiaurinį sparną.

Šitoks manevras negalėjo išgelbėti Busse armijos.

Berlyno miestas pergyveno paskutines valandas. Daugely vietų gazas ir vanduo buvo išjungti. Laikraščiai vienas po kito sustojė. Balandžio 22 d. paskutinis lėktuvas apleido Tempelhof aerodromą. Visame mieste prasidėjo krautinių plėšimas. Niekas nebepajėgė sulaikyti rusų antpuolio, kurie artėjo prie miesto.

Tuo tarpu į Bavariją pasitraukęs maršalas Goeringas atsiderė keis-tų situacijoje: jis buvo SS saugomas naminiame arešte. Po fatališkos balandžio 22 d. konferencijos Goeringo štabo viršininkas gen. Koller atskrido į Bavariją pranešdamas, kad Hitleris esąs pasakęs: "Kai ateis laikas derėtis, maršalas Goeringas geriau tai atliks negu jis".

Goeringas pagalvojo, kad laikas derėtis, ir pasiuntė Hitleriui pranešimą:

"Mano Fuehreri! Jums nutarus pasilikti Berlyne, ar sutinkate, kad nuo dabar aš paimčiau į savo rankas Vokietijos valdžią, supilna laisve veikti vidaus ir užsienio politikoje? Aš veikčiau kaip jūsų įgaliojantis, pagal 1941 m. birželio 29 d. nutarimą. Jei negausiu iš jūsų atsakymo iki 10 valandos vakaro, padarysiu išvadą, kad jūs nebesate laisvas veikti ir pasielsiu kaip bus geriau mūsų tautos ir valstybės labui".

Atsakymas neavėjo. Jį pakurstė Goeringo konkurentas Bormannas. Hitleris apkaltino Goeringą išdavyste ir grasino likviduoti, jei jis pats nepasitrauks iš pareigų. Balandžio 25 d. vakare Berlyno radijas pranešė, kad Reicho maršalas Goeringas jaučiasi blogai ir dėl tos priežasties prašėsi atleisti iš pareigų. Bormannas, Hitleris apkaltino Goeringą išdavyste ir grasino likviduoti, jei jis pats nepasitrauks iš pareigų. Balandžio 25 d. vakare Berlyno radijas pranešė, kad Reicho maršalas Goeringas jaučiasi blogai ir dėl tos priežasties prašėsi atleisti iš pareigų.

"Vietnamietis yra labai kantrus žmogus -- aiškino vienas vietnamietis korespondentui Fruden -- kartais jis labai lėtai atsisako nuo įsivyravusios pažiūros. Jis buvo įsitikinęs, kad jūs, amerikiečiai, esate prancūzai, ir dabar jam gana sunku pakeisti tą nuomonę. Kai tik jis įsitikins, kad jūs neesate prancūzai, jis ateis jūsų pusėn". Sprendžiant iš Naujų Mėtų kalbų, to daugiausiai ir bijo... Charles de Gaulle.

Washingtonas specialia linija susijungė su Londonu. Churchillis paklausė Trumano, ką jis galvojęs dėl to pasiūlymo.

Himmleris savo pasiūlyme aiškino, kad Hitleris esąs visai priblokštas ir gal būtų už kelių dienų būsiąs nebegyvas, tad jis norįs susitikti su Eisenhoweriu tartis dėl Vokietijos kapituliacijos. Himmleris norėjo kapituliuoti tik prieš vakarietius, bet ne prieš rusus.

-- Kas atsitiks, jei sąjungininkai atmes jūsų pasiūlymą? -- paklausęs Himmlerio grafas Bernadotte.

-- Tada aš paimsiu rytų fronto vadovavimą ir žūsiu kautynėse, -- atsakęs Himmleris.

Išklauses visas smulkmenas, Churchillis iš naujo paklausė Trumano, kuris dar tik tryliką dienų buvo prezidento pareigose.

-- Ką jūs galvojate?

-- Mes negalime priimti pasiūlymo, -- atsakė Trumanas. -- Tai būtų nelojalu iš mūsų pusės prieš rusus, su kuriais sutarėme nevėsti atskirai taikos derybų.

Churchillis pritarė tokiam sprendimui, nes kapituliacija turinti būti besąlyginė prieš visus tris sąjungininkus. Kai vėliau Trumanas ir Churchillis apie tai painformavo Staliną, šis jiems padėkojo, pažadėdamas, kad raudonoji armija visų bendram labai išlaikys savo spaudimą į Berlyną.

Busse armija visiškai apsupta buvo baigiama išnaikinti. Hitlerio pažadėtoji pagalba neatėjo. Panašus likimas dabar laukė ir von Manteuffelio, kuris Heinrichiui pranešė, kad nebegalės ilgiau laikytis.

-- Kiek laiko jūs dar galite laikytis?

-- Gal 24 valandas.

Bet už valandos jis paskambino, prašydamas leidimo atsitraukti iš Stettino, nes gresia pavojus būti apsuptiems.

Heinrici prisiminė sausio mėnesį Hitlerio duotą generolams įsakymą, kad jie asmeniškai prieš Fuehrerį atsakomybę ir negali daryti atsitraukimo be jo leidimo. Bet dabar Heinrichi sprendimas buvo greitas.

-- Atitraukite savo armiją! Jūs supratote mane? Aš sakau atitraukite!

Įsisupęs į savo senus avies kailinukus Heinrichi susimąstė. Jis žinojo, kad už tokio įsakymo davimą jei nebus sušaudytas, tai bus galas jo karinei karjerai.

Jis pašaukė savo štabo viršininką Eismaną.

-- Praneškiet vyriausiam štabui, kad aš įsakiau 3-čiai armijai atsitraukti.

Paskui pridėjo: -- Kol jie gaus šį pranešimą, nebesuspės ji anuliuoti.

Ir tikrai tik už 48 va-

landų maršalas Keitelis sužinojo, kad Heinrichi davė įsakymą von Manteuffelio armijai atsitraukti. Tą atsitraukimą jis pamatė savomis akimis. Įsiutęs jis iškviatė Heinrichi ir von Manteuffelį susitikti kryžkelėje prie Fuerstenbergo.

Kai von Manteuffelio štabo viršininkas gen. Hillebrand sužinojo apie iškviatimą, pradžioje buvo nustebintas, o paskui pasidarė neramus. Kodėl pasimatymas skiriamas kryžkelėje? Jis pasiskubino sušaukti savo štabo karininkus.

Kada Heinrichi ir von Manteuffelis išlipė kryžkelėje, Keitelis jau buvo ten su savo palydovais. Jis buvo įsiutęs ir visą laiką su maršalo lazda daužė sau į delną.

-- Kodėl jūs davėte įsakymą atsitraukti? Jums buvo pasakyta pasilikti prie Oderio. Hitleris jums buvo įsakęs ten laikytis ir neleido iš vietos pajudėti. Ir jūs pats vienas nutarėte duoti įsakymą atsitraukti.

Heinrici nieko neatsakė. Kai audra kiek apri-mo, jis ramiai išdėstė fronto situaciją. Jo argumentai buvo logiški.

-- Aš būsiu priverttas atsitraukti daug toliau, negu man buvo leista, -- įsiterpė von Manteuffelis, -- jei negausiu laiku pastiprinimų. Aš čia esu tam, kad sužinotum, ar gausiu pastiprinimus?

Keitelis iš naujo įsiutė.

-- Nebėra jokių rezervų. Fuehrerio įsakymas štai koks: jūs pasiliksite senose pozicijose. Jūs tuoj pat turite įsakyti sustabdyti atsitraukimą ir grįžti atgal!

-- Maršale Keitel! -- įsiterpė Heinrichi. Kol aš komanduoju armijų grupę, atsisakau duoti tokį įsakymą von Manteuffeliui.

-- Maršale Keitel! -- pasakė von Manteuffelis. -- Trečioji šarvuotųjų armija klausio generolo Hasso von Manteuffelio. Šį kartą Keitelis negalėjo suvaldyti nervų.

-- Jūs būsite atsakomyngi prieš istoriją.

Į ką von Manteuffelis atsakė:

-- Manteuffelių giminė šimtmečiais tarnavo Prūsijai ir mokėjo imtis atsakomybės. Aš, Hasso von Manteuffelis, su džiaugsmu sutinku imtis atsakomybės prieš istoriją.

Keitelis atsisuko į Heinrichi.

-- Už viską jūs esate atsakomingas.

Heinrici parodė kelią, kuriuo traukėsi trečioji armija.

-- Aš galiu pasakyti, maršale Keitel, štai ką: kadangi jūs norite pasiųsti tuos žmones savižudystėn, kodėl pats to nepadarote?

Atrodė, kad Keitelis puls muštis. Bet susilaikė.

-- Generole Heinrichi, -- sušuko jis, -- nuo šio momento jūs esate nušalintas nuo Vyslos armijų grupės vado pareigų. Jūs grįšite į savo štabą ir lauksite naujo vado.

Keitelis dideliais žingsniais atitolo ir sė-

SKAITYTOJŲ NUOMONĖS IR PASTABOS

DĖL LENKTYNIŲ Į BERLYNĄ

P. Žilys

Skaitant Dirvoje talpinamus atsiminimus "Paskutinės II Pas. karo dienos", dažnai kildavo mintis šį tą pasakyti.

Perskaitęs 15 atkarpą, tilpusią 1966 m. gruodžio 19 d. numeryje, taip ir nebeiškenčiau.

Toje atkarpoje tvirtinama: "Dar niekad karų istorijoje kariuomenė taip greit nežygiavo pirmyn. Vietomis tarp dalinių vyko lenktyniavimas, kas pirmas pasieks Elbę. Ir visiems Berlynas reiškė finalą..."

O toliau sakoma... "Divizijos Vadas Lyn įsakyme skelbė, kad visų akys turi būti nukreiptos į Elbę. Ir jo divizija vidutiniai per dieną darė 35 km..."

Yra žinoma, jog statutinis pėstininkų sustiprintas (for-suotas) dienos žygis buvo 35 km, o kavalerijos 50 km.

Todėl kyla klausimas, kaip tikrovėje atrodė tos lenktynės, kada motorizuotos - mechanizuotos divizijos darė į dieną tokius žygius, kuriuos statutas numatė paprastiems pėstininkams, jau nekalbant apie kavaleriją.

O kaip gi tos lenktynės atrodė, kada pasižūrė į jas iš istorinės karų tikrovės taško. Štai, lenkų gen. lt. M. Norwid Neugebauer ("The Defence of Poland - September 1939") rašo, kad 1939 m. rugsėjo mėn. Lenkų-Vokiečių karo metu, vokiečių šarvuotųjų bei motorizuotos divizijos, kautynių metu, darė į dieną po 40 km., skaitant tiesią liniją. Paskaičius, kiek kilometrų darė tikrovėje netiesia linija, gal išeitų dvigubai daugiau.

Belgų karo istorikas van Overstraten "Art de la guerre a travers les ages" (Karo menas amžių bėgyje) rašo, kad garsieji viduramžių užkariautojai totoriai, žygyje tos pačios Elbės link per dvi savaites padarė per 700 km., taigi išeina, kad 14 dienų darė po 50 km. į dieną.

Sekantis įdomus Dirvos atkarpoje paliestas klausimas yra ginčas tarp amerikiečių ir anglių dėl Berlyno užėmimo.

Turiu prisipažinti, kad šis klausimas man nėra visai svetimas.

Prieš karo pabaigą gana atidžiai sekiau anglių, vokiečių ir bolševikų radijo pranešimus.

Kai sąjungininkų kariuomenės ties Remagenu persikėlė per Rheiną, Londono BBC radijo ta linksmą žinią daug kartų kartojė. Tikrai buvo ko džiaugtis, nes artėjo karo galas.

Kuriam laikui praslinkus, tas pats BBC radijo pranešė, kad sąjungininkų kariuomenė persikėlus per Rheiną, jau susitvarkė ir dabar sąjungininkų vadas gen. Eisenhoweris susitarė su maršalu Stalinu, kad maršalas Stalinas žygiuos į Berlyną, o gen. Eisenhoweris likviduos Bavarijos sustiprintą sritį.

Kadangi iš radijo pranešimų bendrai orientavausi apie politinę ir karinę padėtį, žinojau, kad Bavarijoje jokių ypatingų sustiprinimų nėra, todėl toks pranešimas mane labai nustebino ir instinktyviai pasakiau --

dės automobilin nuvažiuos. Tuo metu gen. Hillebrand su savo karininkais išlindo iš krūmų. Kiekvienas jų turėjo paruoštą rankoj revolverį.

-- Mes galvojome, kad Keitelis bandys jus likviduoti vietoje.

Von Manteuffelis nebuvo tikras, kad pavojus praėjo ir siūlė savo apsaugą Heinrichiui, bet tas atsisakė. Po keturiasdešimt metų tarnybos, jis buvo pašalintas pasikutinę karo valandą. Heinrichi pasikėlė savo avies kailinukų apikaklę ir liepė šoferiui grįžti štaban.

(Bus daugiau)

blogai, rusai vedžioja anglosaksus už nosies.

Toje pačioje atkarpoje randame gana charakteringą gen. Marshallo pasakymą, dėl žygio į Berlyną, būtent: "Kokia bebūtų politinė ar psichologinė nauda užimant Berlyną pirm rusų, nereikėtų užmiršti mūsų karinių tikslų, kaip tai sunaikinimas ir išardymas vokiečių armijos jėgų". Tuo remiantis gen. Eisenhoweriui ir buvo duota laisvė elgtis savo nuožiūra.

Šis gen. Marshallo pasakymas daug pasako. Iš jo mes matome, kad jis (Marshallas) karinį motyvą stato aukščiau už politinį ir psichologinį motyvą.

Ne koaliciniame kare ir ne karo pabaigoje, kada reikėjo tik pribaižti sumušą priešą, tokia koncepcija būtų pateisinama, bet koaliciniame kare, ypač turint omenyje tokį suktą ir apgaulintą sąjungininką, kaip bolševiką, toji koncepcija yra klaidinga ir mostolinga.

Visai kitokią koncepciją karo atžvilgiu turėjo bolševikai. Jų karo koncepcija buvo aiškiai nustatyta buv. raudonosios armijos ilgamečio štabo viršininko, caro armijos generolo Šapošnikovo, karo istoriko Sviečino nušifuota ir "Evoliucija vojennago iskustva" (Karo meno evoliucija) užfiksuota. Ji buvo trumpa-aiški -- Kariaujama ne dėl karo, o dėl politikos. Tos koncepcijos bolševikai griežtai laikėsi.

Paimkime porą pavyzdžių:

Karinių požirčių bolševikams būtų buvę visai neblogai, jei sąjungininkai, užbaigę kompaniją Afrikoje, tuojau būtų išsikėlę Balkanuose, kaip siūlė Churchillis, bet politiniu požirčiu rusams bolševikams tas pasiūlymas buvo labai nenaudingas, todėl jie tam nepritarė.

Karinių požirčių būtų buvę daug geriau, jei bolševikai būtų puolę Varšuvą tada, kada lenkų "Armija krajova" sukilo ir sunaikino kovojo su vokiečiais, bet tuo metu bolševikai ramiai stovėjo prie Varšuvos ir laukė, kol vokiečiai išskers sukiliusius lenkus (bolševikų sąjungininkus), nes politiniu atžvilgiu jiems buvo nenaudinga padėti sukiliusiems lenkams.

Kai vokiečiai išskerdė Varšuvoje sukiliusius lenkus, tada bolševikai tęsė žygį į Vakarų.

Kartais girdime kalbas, laikraščiuose užtikiname straipsnius, kuriuose keilamas klausimas, esą, kaip tai atsitiko, kad anglo-saksai laimėjo karą, o pralaimėjo taiką.

Skaitau, kad viena iš taikos pralaimėjimo priežasčių glūdi tame, kad anglo-saksai, pakeldami sunkiausią karo našą, visą dėmesį koncentravo į laimėjimus karo lauke, bet per mažai rūpinosi politiniais karo laimėjimais. Matomai primiršo, kad karo metu reikia ruošti taiką.

HELP WANTED MALE

LABORATORY TECHNICIANS

The research dept. of a rapidly growing Chemical Co. requires the services of several laboratory technicians to do experimental work on rubber, lacquer & ink.

Preference will be given to applicants that have completed 1-3 yrs. of college science or have industrial laboratory experience. These positions provide an opportunity for continuing education.

Preliminary interviews by telephone are:

609-452-9240

Ask for Mr. Klos

Columbian Carbon Co.
Plainsboro Rd., near U.S. 1
Princeton, N.J.
An Equal Opportunity Employer

(2-8)

HELP WANTED FEMALE

RNS AND LPNS—Openings on all shifts and services, including Intensive Care Unit. Top salaries, fringe benefits, generous week-day shift bonus, plus additional premium for week-ends and holidays. Nurses home on grounds. Hospital is modern, accredited 130 bed institution located in Mt. Pleasant, Home of Central Michigan University. Call collect or write: Director of Nursing Services, Central Michigan Community Hospital, Mt. Pleasant, Michigan. Phone 773-7941. Area Code 517.

(2-11)

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:
Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

RYŠIS SU SPAUDA

Būna metai, kada dar prieš Kalėdas laikraščių skaitytojai skuba atsilginti skolas savam laikraščiui, būna, kad tos skolos pradeda suplaukti šventėms praejus. Bent Dirva jaučia tą "rugiapiūtę" dabar, sausio mėn. Kas be ko, yra ir tokių, kurie kečiais mėnesiais atsilieka, bet toji kartotekos dalis taip pat rodo tendenciją siaurėti.

Malonu pastebėti, kad auga ir tų iškarpų iš Dirvos skaičius, kuriose siūlomi nauji prenumeratoriai, už juos prenumerata siūlytoji apmokant ar siūlant siųsti Dirvą susipažinimui. Tos pastangos nenuėjo velniui ir tikrai džiugu, kad skaitytojai taip gyvai reaguoja į pasiūlymus, kurie laikraščio gerbūviui tiek daug reiškia.

Skaitytojų jautrumo niekad ir negalėjome nusiskūsti. Dauguma jų ne tik kad laiku prenumerata užsimoka, bet, kaip matome iš skelbiamų sąrašų, nuolat dar pridėda dolerių kitą "sustiprinimui". Ne be to, kad stigtų pastabų, pabarimų, o ir pagyrimų už vieno ar kito bendradarbiopastangas laikraštį padaryti idomesniu, aktualesniu. Tos skaitytojų pastabos, kurios pasiekia redakciją tiesioginiai, yra tinkamu barometru ir kiek įmanoma turimoje sąlygoje, į jas atsižvelgiama. Pagaliau, reikia suprasti ir tai, kad ne visiems skaitytojams pakankamai gerai žinomos laikraščio lei-

dimo, jo "pagaminimo" sąlygos.

Ivairūs vėjai atneša redakcijon ir tas pastabas bei užmetimus, kuriais bandoma vengti tiesioginio ryšio, o einama, kaip kariuomenėje sakymas esąs didžiai maršas, diferencijuotas. Naujoji karta, išmokusi užsienio kalbų, turinti daugiau galimybių pažinti, kaip gyvena visas pasaulis. Jaunoji karta, sakė, godžiai sekanti dabar kurkas labiau prieinamą užsienio šalių literatūrą ir meną, nekaltant apie visų sričių klaidą. Visa tai, esą, formuoja jaunosios kartos

Ryšiai su organizacijų vadovybėmis nukenčia daugiausia dėl to (ką rodo kelių metų patirtis), kad jų spaudai duodami pranešimai ar skelbimai dažniausiai redakciją pasiekia pavėluotai. Tokiais atvejais užtektų tik susižinoti su redakcija dėl termino, kada į kurią laidą yra vėliausias laikas ką atsiųsti, ir būtų viskas aišku. Bet ne taip yra. Pavėluotam dalykui pateisinti pasirenkamas skundo kelias -- girdi, mūsų pranešimų tai jau netalpina... Žinoma, redakcija lieka kalta, nes "customer is always right".

Nebūtų nei reikalo apie tai kalbėti, nes yra gi daug svarbesnių reikalų, apie kuriuos reiktų ne tik kalbėti, bet ir padaryti. Bet tos mūsų "veiklos detalės" įneša bereikalingo kartėlio, vengiant dėl jų tiesioginio ir atviro išsiaiškinimo. Ką nors kaltinant, reikia kaltę ir įrodyti, o nepalikti skundą ore kabant.

Šviežesnio oro ieškojimas ir partijos uždavinių vykdymas Lietuvoje

Jeį aišku, kad 1966-tieji metai Lietuvoj bus praėję be apčiuopiamų permainų paviršiuje, tai daug sunkiau apčiuopti, vyko ar nevyko kokių "poodinių" permainų bei naujų reiškinių žmonių mintyse ir nusiteikimuose.

Praėjusių metų išvakarėse ir jų pradžioj buvo prasiveržę keletas viešų išsitarimų net valdžios kontroliuojamoj spaudoj apie lyg bevykstančią kokią naują fermentaciją. Sakė, kad visuo- menėj, ypač jaunoj kartoj, ima reikštis "skeptiškumas visokios rūšies stabų ir net autoritetų atžvilgiu". Dabartinis Lietuvos jaunimas esąs didžiai maršas, diferencijuotas. Naujoji karta, išmokusi užsienio kalbų, turinti daugiau galimybių pažinti, kaip gyvena visas pasaulis. Jaunoji karta, sakė, godžiai sekanti dabar kurkas labiau prieinamą užsienio šalių literatūrą ir meną, nekaltant apie visų sričių klaidą. Visa tai, esą, formuoja jaunosios kartos

davinius, interesus, požiūrį į esminius gyvenimo klausimus.

Atseit, toli gražu ne visas Lietuvos jaunimas išėjo padaužomis. Bet šie nepadaužiški polinkiai apie "komunizmo statybą" deklamuojančiam režimui galėjo atrodyti (ir turėjo būti) žymiai pavojingesni, negu abuojausias chuliganizmas.

Neįspėsi iš šalies, ar tie metų išvakarėse mintieji nusiteikimai plėtojosi, ar blėso, ar tiesiog tapo užslopinti. Skaudžiausias ir įkyriausias padėties vergiškumo požymis yra neatlyginimų menkumas, ne prekių trūkumas, ne gyvenamųjų patalpų stoka bei ankštumas, o visų pirma visiškas minties laisvės ir intelektualinio santykiavimo užgniauzimas. Neįmanoma užčiuopti visuomenėj vyraujančių nusiteikimų, kai nusiteikimai, kiek jie nėra komjaunimo bei kompartijos šūkių atspindys, yra priversti likti individualūs, uždaryti pasikirose sąmonėse. Nes mintim pasidalinti, ją bent kiek platesnės apimtys svarstyti Lietuvoj tebėra pavojinga: čekistai tebeprimena, kad jie tebebudi ne menkliau, kaip "geraisiais tėvo ir mokytojo laikais". Nesant bent apylaisvių minties apyvartos galimybių, negali susidaryti apčiuopiama bendra visuomenės nuomonė. Juo labiau negali būti kalbos apie viešąją visuomenės nuomonę.

Buvo praėjusiais metais beprasiveržiantis aikštėn -- bent Vilniaus mieste -- diskusijų klubų mada. Ar pradininkai greit išsikvėpė, ar koks "draugiškas įtikinimas" paveikė, bet tų klubų reikšmės, vos prasidėjus, dingio. Ar bent bus tapę įtrauktas į viešąjį gyvenimą reikšminių indeksų... Garsiau, negu pirma, praėjusiais metais buvo iškilę Lietuvoj balsų, net valdinėj spaudoj, prieš įvairius gamtos ar architektūros žalojimus bei vandenų teršimus. Keletą tokių bylų atkakania filisteris, SLA narys, spaudos darbuotojas.

Dabar Jurgis Kiaunė gyvena gaudamas kuklią pensiją, kurios jam neužtenka užsimokėti namų mokesčiams ir spaudos prenumeratorams. Nors gyvenimo kelias jo ilgas ir pakelta sunki gyvenimo našta, bet ji nenulenkė sukaktuvinių pečių. Jis tebėra tiesus, kaip ir dera karininkui, tebėra gyvas ir judrus, gyvena kartu su žmona Sofija ir sūnum Kęstutiu bei marčia Jone Lašaitė-Kiauniene ir anūkėmis. Kaip jis buvo pavyzdingas laisvės kovų savanoris karys, pavyzdingas jaunos Lietuvos valstybės atkūrimo darbuotojas, administratorius, organizatorius, toks jis ir dabar tebėra jaunajai kartai pavyzdys -- kovotojas už Lietuvos laisvę.

E. Čekienė

pirmojo pavaduotojo) apžvalginėj kalboj Maskvoje vykusiam vyriausiam sovietie tie projektai nebuvo paminėti. Tai dar neužtikrina, kad Maskva jau būtų pakeitusi savo užsimojimą "padovanoti" Jurbarkui naftos perdirstimo imonę. Tai gali būti tik taktika, -- palaukti, kol priekaištininkai aprims, o tada staiga pradėti sumanymą vykdyti taip, kad būtų jau pervėlu besiginčyti...

Lietuvos dailininkai ir kiti kultūrininkai praėjusiais metais turėjo vieną kitą progą pajusti "šviežio oro" šūsnelį. O vis dėlto, neskaitant poros prasitarimų, -- po vieną kompozitorių ir dailininkų suvažiavimuose, -- kad būtų geriau turėti daugiau sąlyčių su užsienio menininkais, visi grįžę prie pasizadėjamų uolių vykdyti didžiuosius partijos uždavinius... Dailininkų sąjungos pirmininko (ir 60 metų sukaktuvinių) J. Kuzminsko apžvalgi-

nis -- programinis pranešimas suvažiavime buvo lygiai tokio paties pilko turinio ir stiliaus, kaip ir Kairio kalba Maskvoje apie pramonės, prekybos bei kolchozų laimėjimų procentus... Abi kalbos atrodė toj pačioj kanceliarijoje parašytos.

Tai dar ne įrodymas, kad visi sugniužo po partijos letenos spaudimu. Gyvi liudininkai teigia, kad dažnas įpareigotasis sakyti (perskaityti pasirašytą) viešą kalbą, pareiškia -- nekreipk dėmesio, ką kalbėsiu: taip reikia... Bet tas "taip reikia" ir reiškia, kad gyvenimas Lietuvoj ir 1966 metais netapo mažiau tvankus. Sąmoningą žmogų tas tvankumas slegia sunkiau, negu visi medžiaginiai trūkumai bei nepatogumai.

Minčių apykaitos varžtai Lietuvoj per praėjusius metus neatsipalaidavo. Pastangos pro juos prasiveržti gyvos, padažnėjusios, bet nederinamos, varžomos grėsmės, taigi ir atsargumo su baimė, ir žymesniais prasiveržimais dar nepasireiškė.

(ELTA)

Dvesia "moksliškai" šeriami paršiukai

Gruodžio 15 d. Dotnuvoje buvo iškilmingai pagerbtas agronomas Petras Vasinauskas jo 60 metų amžiaus sukakties proga. P. Vasinauskas dabar yra docentas, Žemdirbystės instituto vadovas Dotnuvoje. Buvęs vienas iš "neramiųjų" Lietuvos nepriklausomybės laikų agronomų, dabar uoliai darbuojasi žemdirbystei tobulinti sukolchozintoje Lietuvoje žemės ūkio sistemoje. Jis vienas iš tų, kurie dabartinę padėty de- dą didžias pastangas "kiek galima daugiau išlošti, nors ir blogomis kortomis".

Pagerbimo aprašyme P. Vasinausko veikla apibūdinama tokiu pareiškimu (Tiesa, gr.17):

"... visuomet buvo grindžiama mokslo ir praktikos vienybe. Tvirtinti įsitikinimai, paremti objektyviais mokslo duomenimis ir praktine patirtimi, padėjo insitutiui nepasiduoti jokiems svyravimams, neteisingsoms įtakoms".

"Neteisingos įtakos" čia, be abejo, reiškia -- Chruščiovo kukurūzinės ir panašios idėjos. Prieš keletą metų Chruščiovas išbarė ir išjuokė Lietuvos agronomų (kaip tik P. Vasinausko, V. Vazalinsko ir kt.) siūlymus plėsti žaliųjų plotus pašarams auginti. Chruščiovas tada pasiūlė atsisiklausti verčiau karvių o ne "tokių agronomų" nuomonės... Vasinauskas tada tylėjo, Vazalinskas miglotai prisipažino kiek suklydęs. (Vazalinsko karjera po to buvo susyvaravusi, bet dabar jis vicepremyeras -- Šumausko pavaduotojas Vilniuj).

Dabar Maskva daugiau leidžia vietiniams specialistams spręsti, kaip turėtų būti ūkininkaujama, žinoma, neliečiant

pačios kolchozinės sistemos, kuri kompartijos teoretikų akyse tebėra neliečiama dogma. P. Vasinauskas ir jo vadovaujamas institutas nemažą prisideda prie kolchozų "veido gerbinimo", tad visi kolchozinėn bėdon įklimpę vadai viltingai žvelgia į Vasinausko pagalbą ir vienbalsiai reiškia pagarbą jo autoritetui. Tik jo instituto pamokymai per dažnai susiduria su "komunizmo statymo" sistemos prigimtinėmis ypatybėmis ir tragikomiškai žūsta.

Favyzdžiui, kad "visuomeniniai" paršiukai greičiau augtų, patariama duoti jiems "kombinuotų, vitaminizuotų, įvairiausių stimuliatorių įdarintų" pašarų. Tačiau, štai gruodžio 21 d. rašo Tiesa, taip moksliškai pašerti paršiukai dvesia. Gamykla pridėjusi į tuos pašarus per daug druskos. Gamykla ir veterinarijos laboratorija nesusitaria, koks druskos nuošimtis leistinas. O "tuo tarpu, kol mokslas ir gamyklų valdyba įrodinėja dvi teises, paršeliai dvesia ir kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose, nuostolių niekas nepadengia, šėrėjos kremtasi, pirmininkai širsta"... (ELTA)

HELP WANTED MALE

FINAL ASSEMBLERS (2)
Able to work from Blue Prints. Do own work layout, set up & inspection with a minimum of supervision. Some experience preferred.
Write or call Mr. Wm. F. MILLER MAHAFFY & HARDER ENGINEERING Turtel St. Totowa, N. J.
201 - 256-5151 (2-4)

WANTED EXPERIENCED TOOL MILL OPERATORS For Tool work. All around men Also
DIEMAKERS Job shop experience. Good benefits & Profit Sharing.
MOHAWK METAL FORMING & TOOL 28900 Goddard Rd., Romulus, Mich. 313 -- 941-2700 (139-4)

J. Kiauneį 70 metų...

(Atkelta iš 1 psl.)

tuvą Jurgis Kiaunė pasitraukė su šeima į Vakarų, bet ir čia nerimavo. Parūpinęs šeimai prieglobstį Vokietijoje, 44-jų metų rudenį vėl grįžo į Lietuvą kovoti su priešais gaujomis ir čia jam pavyko paskutiniojo momentu, karo frontui slenkant į Vokietiją, pasiekti savo šeimą ir toliau vyksti į laisvę nuo Lietuvos pavergėjo. Jis liko, bet senutė motina buvo išvežta į Sibirą ir mirė kankinės mirtim, o brolis žuvo nuo priešų, besipriešindamas kelionei į Sibirą. Kiti šeimos nariai dar tebekeičia Rusijos šiaurės taigose.

J. KIAUNĖ
VISUOMENININKAS

Kaip šakotas yra sukaktuvinių profesinis pasiruošimas, taip dar

platesnė visuomeninio darbo patirtis ir nueitas kelias. Vos pradėjo mokytojauti, jis tuojuo įsijungė į švietimo darbą, kaimo jaunimo organizavimą, vėliau šaulių būrių, kur jis Aukštojo Panemunėj buvo būrio vėliau kuopos ir bataliono vadu.

1924 m. Jurgis Kiaunė buvo vienas iš Laisvės Kovų Invalidų Draugijos, Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų - Savanorių Sąjungos steigėjų ir išrinktas į jos Centro Valdybą. 1925-26 m. buvo studentų tautininkų Korp! Neo-Lithuania pirmininkas, kada buvo pradėti statyti korporacijos rūmai Kaune. Drauge su kitais jis paruošė įstatus ir įsteigė "Jaunosios Lietuvos" organizaciją. Jis buvo vienas iš steigėjų lietuvių mokytojų Dr. J. Basanavičiaus vardo sąjungos. Už

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Per liūdna prie ašaruvės

Nieko neturiu prieš skausmą, lūdesį, neviltį, pesimizmą ar ašaras. Ir kas gi iš mūsų galėtų prieš tai spirtis, kai šios nelemtos kartybės glodi pačioje žmogiškoje sąlygoje ir mūsų prigimtyje? Daugeliui, jeigu ne kiekvienam, tat pasitaiko, o Lietuvos ir užsienio tautiečiams (kollektivine prasme) ypač sutirštintai, ir tam pagrindo dažnas turime sočiai.

Bloga pasidaro tada, kai šios kentėjimo bei verkšlenimo manieros virsta vyraujančia nuotaika, perijodiskom iškilmėm paminimu įvykiu, visokiom kilniom prasmėm apipintu dėsniu, ištisa gyvenimo filosofija. Mes, lietuviai, čia esam neblogi, gal vieni iš geriausiųjų meistrų. Bet visas mūsų kančių ir verkšmų stygas stipriausiai užgavo 1941 metų birželio mėnesio trėnimai į Rytus, o Baisiojo Birželio suktuvių organizuoti minėjimai Vakarų "tremtyje" tuos mūsų būdo polinkius neginčijamai paliudijo. Net žydai nesugebėjo taip daug ir gražiai pražiūmbti Egipto nelaisvėje ar Babilonijos tremtyje, bet jų žliūbimai bent pateko į šventąjį Raštą.

Mūsų kentėjimų, raudojimų ir aimanavimų litanijos bei giesmės jau sudarytų daug storesnį ir vaizdingesnį lietuvių šventąjo Rašto tomą. Mes gal tik ne tokie gabūs religijų ar naujų sektų kūryboje...

Buvau vienas iš nedaugelio, kuris netrukus po tragedijos ryžausi atkakliau pasipriešinti tai visai mūsų ašarūjų pramonei. Gyvu žodžiu ar, kaip sakoma, "per organizacijas", o daugiausia raštu.

Mėginau visokiais būdais: rimtai, gražiuoju, piktuoju, švelniai pajaukaujant ar sarkastiškai, tai vėl prašant, įtikinėjant, išjuokiant, maldaujant. Na, liaukimės pagaliau, atsikvošėkim, apsidairykim, pamastykim, gi liau pergalvokim. Juk tai nieko Lietuvai nepadeda, nieko neduoda, tik dar labiau santėmin gramzdina ir žlugdo mūsų dvasią. Jei jau kitaip nebegalim, tai dantis sukanė pakentėkim bent savaitę - nuo birželio 13-14 ligi to paties birželio 22 dienos. Tada kančių ir teroro tamsybėje gal išvysim šį tą šviesesnio, paguodžiančio, stiprinančio ir uždegančio. Pamatysime, kad ir mes kartais mokam prieš pavergėjus sukilti, ir kad ne tik piktai priešai mus vis muša, bet kai kada ir mes dar sugebam jiems įkirsti.

Veltui, Nieko nepasiekiau, Per daugiau nei pusantro de-

šimtmečio tai buvo tik žirnių barstymas į mūro sieną. Tremtiniai vis organizuoti meldėsi, aimanuodami ir verkdami į baisiojo birželio minėjimų ašaroves.

Ilgą laiką 1941 m. birželio sukilimas net visai nebūdavo prisimenamas. Tiesa, kadangi taip heretiškai galvojančių, matyt, vistiek dar nestigo, vėliausiais laikais jau būdavo girdėti atsisaukimų, kad su baisiojo birželio trėnimais mėginėkim paminti ir sukilėlius. Jeigu ne anuos pirmuosius, tai bent vėlesnius antrojo bolševikmečio partizanus.

Bet šitokios ugnelės ašarų lietuvių ir aimanų vėjuje vos vos težybėli. Jos vėl užgesta tik sumirksėjusios. Ir jei birželio trėnimų minėjimai kasmet silpnėja ir dalyvių skaičiai prakalboms išklausyti tirpsta, tai kad per du dešimtmečius nemaža mūsų iš ašarų pakalnės tyliai persikelia į laimingesnes dausas, o kitiems paprastų paprasčiausiai nusibodo monotoniškumas.

Visa, kas yra gyvenime, turi rasti atbalsį teisėje, moksloose, menuose, tuo labiau spaudoje ir literatūroje. Taigi, jokie privalo matytis ir mūsų skausmai, nevilts, ašaros, kartybės, naikinimas, žudymas, mirtis...

Niekada nepriklausiau prie tų skaitytojų, kurie mėgtų ir vertintų tik malonaus turinio gražiai parašytas knygas. Kažintik ar ne labiau pagaudavo ir mano dvasią sujudindavo "nemalonūs" veikalai. Maištingo, tragiško, žiauraus, ar skaudžiausio sarkastiško turinio knygos, parašytos ne visai "gražiai", ir ne per saldžiai, dargi persūdę, net groteskiškai, kas meno veikalui ne mažiau pageidautina, kaip sriubai druska. Knygos kur yra rūstūs gyvenimo faktai, dvasinė patirtis, išveglia ma tiesa.

Bet niūriausias juodumas, karti tamsybė, skausmas, žiaurųbių ir beviltiškumo de profundis irgi turi savo ribas literatūros veikale. Yra saikai ir skonis, svarstyklės ir mastai. Yra nuojauta ir išmintis. Dažnas politikas, pedagogas, laikraštininkas, o ir šiaip eilinis sveiko proto žmogus tati nuvokia. Tuo labiau šios ypatybės turi būti įgimtos ar subtiliai išlavintos rašytojui, kurio kūrybinis brandumas remiasi vaizdingo žodžio radimu gyvenimiškos teisybės situacijoms, tragiškojo konflikto estetiniu išnarpliojimu, kraštutinybių išbalansavimu, nuo-

saikia pusiausvyros slinktimi, katarzio dvasios sukilimu.

Tai būtų, sakykim, "klasikiniai" principai, kurie lygiai dera seniausiui ir pačių moderniausių laikų literatūrai. Žinoma, galima jų akiai nesilaikyti, galima dėl įvairumo kiek nusikalsti, juos laužyti pagal temperamentą. Bet visiškai jų nepaisant, kaip rašyti istoriją rodo, vargiai kam pavyktų sukurti grožinį veikalą, kuris išliktų svarbus ir įdomus per ilgą laiką.

Deja, besiekiant būti "trumpam-drūtam", nepavyko tų minčių išdėstyti pakankamai aiškiai, kad būtų suprantama ir kiekvienam niekada nesiruošusiam raštijos darbus nagrinėti. Tad geriau imkime apčiuopiamą pavyzdį: jis gal geriau paaiškins, ir čia vėl grįžtu prie Alės Rūtos, prie Knygos Mylėtojų Draugijos A. Luko lėšomis Kanadoje išleistos jos vėliausios 300 puslapių apysakos "Žemės šauksmas".

Apysaka suktuvinė, ji skirta "prisiminti 25 metų lietuvių trėnimui į Sibirą".

Šie pačios autorės žodžiai tituliname lape nepasižymi preciziškumu. Bet iš knygos turinio vėliau sužinom, kad apysaka skirta 1941 metų baisiojo birželio trėnimams prisiminti, bendrai pavaizduoti, kas sumušų tremtiniais įvyko Sibiro baudžiamosiose stovyklose, ir specialiai papasakoti knygos herojų likimą.

Tema itin tradicinė, labai "nuosava" lietuvių literatūroje ir sena. Trėnimai į Sibirą juk vyko nuo 19 amžiaus pradžios, carų Aleksandrų ir Mikalojų laikais, ir įvairių jų atbalsių pilna mūsų literatūroje bei raštijoje aplamai. Trėnimai Stalino ir po jo sekusių bolševikėnės Rusijos diktatorių laikais taip pat nebuvo pražiūrėti mūsų rašytojų Lietuvoje ir ypač Vakarų "tremtyje".

Šie raudonieji trėnimai beveik kiekvieno mūsų pasakotojo visada būdavo surišami su sovietinės okupacijos pradžia, pavaizduojant, koks buvo neblogas ir idiliškas žmonių gyvenimas laisvoje Lietuvoje, ir kaip staiga "lyg perkūnas trenkė iš giedro dangaus": - kraštą užplūdo raudonarmiečiai, užstojo kelių dienų "agonija", o paskui sekė "liaudies seimo" rinkimai, areštai, tardymai ir kankinimai kalmėjimuose, žydiškai rusiškų kompartijos politrukų prisivelsimas, padugnių siautėjimas ir lygiai už metų masiniai trėnimai į Sibirą užkaluose gyvu-

liniuose vagonuose, suimtųjų kankinimas ir žudymas Lietuvos kacetuose, kalinių šaudymas prie Červenės...

Tai virto beveik trafaretine schema, iš kurios daugumas laisvųjų lietuvių rašytojų, o taip gi laikraštininkų ir istorikų ligšiol nepajėgė išsisukti, arba surasti kiek įvairesnių motyvų, originalesnių priėjimų, kūrybiškai gaivesnio polėkio. Nieko nepadarysi: jeigu kurie šampai gyvenime nusistovi, jausenos ir mąstysenos schemas įsitvirtina, tai lengvai jų įtakos neat-sikratysi ir įprastų rėmų neišvengsi. O be to, juk taip iš tikrųjų ir buvo, tat tiesa. Kam čia būtinai kitiškai postrin-gauti? Ar ne privalu pirmiausia kruvina, bet šventą tiesą pakartoti? Ir dar pakartoti, ir dar, ir dar...

Bet mene, matyt, yra kitaip. Po dešimtmečio, o tuo labiau dar po antrojo čia būtinai įvyks ta keista kolizija. Mene, mat, net ir švenčiausių tiesų vienas kartojimas, vis tie patys faktai ir tie patys motyvai ilgainiui virsta seklumu, nuoboduliu, anachronizmu, kai kam net cinišku žiovilu -- pikčiausiomis meninio reiškinių laimėmis, kurios, kaip pasakose tvirtinama, tada negalėtingai užgaibo kūrybinio originalumo netekusius impotentus senbernius. Ir užuot šventai tiesai dar kartą kilniai patarnavus, skaitytojui ar žiūrovui (jeigu tai scenos veikalas) keliamas pasibodėjimas. Dar blogiau - visiškai nesidomėjimas, begėdiškas šaipymasis.

Tačiau Alė Rūta, kaip ir pridera šiai nekaltybės gėlei, buvo mums švelni ir galėtinga. Savo apysakos istoriją ji pradėjo ne mėnesiu prieš bolševikų okupaciją, bet maždaug mėnesiu prieš pačius didžiausius birželio trėnimus. Ištiesi metai skaitytojui sutaupyti, ir tai jaulabai gerai! Deja, už šį trumpą malonumą ji vėliau keleriopai atsigriebia, vedžiodama mus po pačią juodžiausią savo istorijos naktį.

Jos papasakota istorija labai nuotykinga, fabula tiršta įvykiais, bet pati tema nesudėtinga.

1941 m. birželįje su tūkstančiais kitų nieku nekaltų lietuvių bolševikai suima ir tremia Sibirą rytų aukštųjų ūkininkų Rudėnų šeimą, kurių tik vyriausias sūnus mieste išlieka. Kelionė gyvuliniais vagonais. Gyvuliškas gyvenimas vergų stovyklose. Nužmogėjimas, išprotėjimai, sunkūs darbai. Miršta dukrytė. Netrukus išsisėmę ir vienas nuo kito atsikirti miršta abu tėvai, miršta kiti giminės. Pasilieka vienintelis vaikiukas Linas, vikrus našlaitis, moralius, patriotas. Po karo jis pabėga iš stovyklos ir grįžta tėviškėn. Bet tėvų namuose jau

gyvena burliškai, Brolis ir buvęs geriausias draugas žuvę partizanais. Vienintelio dėdės Pirčiupyje nebėra, nes juk Pirčiupį naciai sunaikino. Viskas sunaikinta, kas Linui buvo artima. Nei duonos kąsnio, nei pastogės, nei teisės tėvynėje apsigyventi. Ir Linas vėl grįžta į Sibirą, į kacetų. Dar savaioje surasti vaikystės kacetų draugų ukrainietę Marušką, dovaną jai neša, bet ir tos gyvos neberanda. Išvargęs, dvasiškai ir fiziškai išsekęs, jis miršta sušalęs Sibiro žiemos snieguose prie savo motinos kapo, klausdamas Dievą ir žmones: - "už ką?"...

Tai tik keli žodžiai "Žemės šauksmo" istorijos. Bet taimaž daug visa baisios tremties apysaka, užsibiaigianti visų svarbesniųjų veikėjų mirtimi. Žiau-

ri ir slėgianti, juoda ir niūri, be žemiškos vilties žiburio, Sibiro tremtinių ir pačios Lietuvos naktis. Naktis be aušros. Net niekam nežinant, niekam neatsakant į naivų nekalto berniuko klausimą, už ką.

Tokia melodrama, jos kevalo niūrumas ir fabulos branduolio beviltiškumas mane perblokštų, jeigu neprotestuočiau. Todėl nebegaliu tylėti! - kaip sušukdavo visi to paties protestantiško pašaukimo proseneliai.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

4³/₄%

METINIS DIVIDENDAS
ISMOKAMAS DU KART
PER METUS
UŽ VISAS SĄSKAITAS

**Mutual
Federal
Savings**

2212 WEST CERMAR ROAD
CHICAGO, ILL. 60608
John J. Kazanuskas, Pres.

TURTAS VIRS DVIDESIMT MILIJONŲ

Automobiliams aikštė greta mūsų įstaigos

Nuo spalio mėn. 17 d. 1966 m. sąskaitos yra apdraustos iki \$15.000,00 per Federal Savings & Loan Insurance Corporation.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

ALĖ RŪTA

NUPŪSTOS VILTYS

IŠ NESENAI IŠLEISTOS APYSAKOS "ŽEMĖS ŠAUKSMAS" PRISIMINTI 25 METŲ LIETUVIŲ TRĖIMUI Į SIBIRĄ.

(2)

Buvo vienas, tik atsiųstas iš Vorkutos baudžiamosios stovyklos, kaip ne-tekam buvusių stiprių fizinių jėgų, bet dar pakankamai apskrus ir prodyktyvus lengvesniuose darbuose. Jį vadino Jonu. Kilęs iš ūkininkų tėvų, dirbęs kaimo mokytoju. Po arešto buvo patekęs į anglių kasyklas; paskui už slaptą mišių klausymą stovykloje, kunigas ir visi tikintieji, mišių dalyviai, buvo nutremti į Vorkutos plytines, kur darbas buvęs labai sunkus.

-- Ir brolau, iš Vorkutos tu niekur nepabėg-si. Iki pirmo nuo stovyklos medelio -- 200 kilo-metrų, iki pirmos geležinkelio stoties -- 1.100 ki-lometrų... Pasakojo vakarais Jonas.

-- O kur tu iš Kirevkos pabėgtum? -- Pridė-jo Adelia, kosėdama, springdama dūmais, nes, ne-suskubę pasirūpinti geresnių malkų, užsikūrė eg-lių šakomis, prilaužtomis čia pat, už namelių.

-- Tokia jau mano laimė, -- tęsė Jonas, -- buvau mėtomas iš stovyklos į stovyklą. Nelaimė ar laimė... Gal šitaip lengviau išlikau. Dirbau ir Fe-čioroj, kur daugiausia vergų iš Fabaltijo. Tenai statėme geležinkelį pelkėse. Nebuvo kur gyventi; kaliniai išsikasė urvus žemėse. Tenai buvo daug sargybinių: šunų ir žmonių. Mat, kaliniai vis mė-gindavo bėgti. Šunims sargybiniams tenai duoda-

vo po 200 gramų mėsos dienai. Plėšrieji šunys gaudavo net po 400 gramų.

-- O jūs, darbininkai? Ir jūs gi nemažiau?

-- Mums, kurie buvom prie pačių sunkiau-sių darbų, -- po 22 gramus mėsos dienai... Api-puvusios, dvokiančios. Šunys gaudavo geresnę. Mat, ištreniruoti šunį jiems kaštuodavo, o ko gi vertas žmogus, vergas? Pakratys kojas, -- bus kitas.

Lingavo galvomis kalbėdami, pasidairydami į langelį, į duris. Kartais ir sienos turėdavo ausis, reikėjo būti atsargiems. Didelėj stovykloj, kaip Ki-revka, buvo pakankamai šnipų, įduodančių kali-nius ir už nekalčiausias kalbas.

Stovyklos vaikams vis dar nebuvo mokyklos, iš-skyrus visiems bendrus ir privalomus politinius kursus. Kursuose politrukai kaliniams aiškino, kaip gera yra socialistinė santvarka, kaip atlaidi jiems Sovietų valdžia, leidžianti atgailauti ir pa-sitaisyti, kaip šviesi būsimieji ateitis, sukurta pa-čios liaudies suvienytų tautų...

Rudėno trobelėje buvo Linui kitokia mokykla. Jau anksčiau tėvas ir motina, atspėdami nuo visų darbų, vertė Liną rašyti, diktavo diktantus, saki-nėliais minėdami tik savo šalį, ne socialistinę pla-čiąją tėvynę... Jei kur gaudavo skutelį lietuviškos knygos ar laikraščio, atvyniojus savo supakuotus ištremiant daiktus, tai brangino ir skaitė, leisdami tarp savųjų iš rankų į rankas.

Jono atsiradimas Kirevkoj ir Rudėnų troboj buvo tikras džiaugsmas. Viena, jis pats sakėsi, kad čia buvo lengviau po anų pragarų; čia bent pastogėj turėjo guolį tarp savo tautiečių. Nors nerami Adomienė įvairavo visiems galvos skaus-mą, bet šitas vargas buvo pakeliamas. Antra, Li-nui naujas gyventojas buvo draugas ir šviesa.

Dabar nebėrašė diktantų su tėveliu, nekartojo dau-gybos lentelės. Linas pasitikdavo vyrus iš darbo, patylėdavo valandžiukę, nes tie iš nuovargio nega-lėdavo žodžio pratarti. Tada berniukas imdavo ge-rintis, taisyti nuotaiką:

-- Tėveli, aš malkų pririnkau, bus dviem die-nom.

-- Žinot, aš dėdienės išdaužtą langelį skudu-rais užkimšau, nebepučia...

-- O kur skudurų gavai? -- Atsiliepia tėvas, su baime, ar vaikas kur nepavogė.

-- Svetlana davė, kai pasakiau, kad labai pu-čia.

-- Svetlana ... O ko tu ten landžioji?

-- Ji pasišaukė! Sako, tu nebemažas, tu dirb-ti turi.

-- Teisybė, -- atsiliepia Jonas, -- dirbti ir vaikai turi, kad tik nesunkiai.

Rudėnas linktelį galva. Jis dar sunkiai atgau-na kvapą. Šaltis lipdo šnerves, kvėpuoja per burną, rankos tirpsta, peršlapę kojos, ledan sušalę au-tai nelinksta, kojos kerta sniegą kaip kaladės.

-- Ar piešim sniege žemėlapi? -- Suka Li-nas kalbą.

-- Palauk, turim persiaut...

-- Gerai. O toliau papasakosit, mokytojau, apie tuos, kaip jie karą pradėjo su kryžiuočiais, kaip paskui švedai ir rusai... Visi Lietuvą puo-lė...

Jonas jau šypsos. Ūsuose kabo ledeliai, nu-braukia šerkšną nuo barzdos, ima tęsti Linui is-torijos pamoką:

-- Matai, kunigaikštis buvo gudrus, bet gud-rumo kartais neužtenka.

(Bus daugiau)

KALĖDOS VASARIO 16 GIMNAZIJOS

Šiais metais lietuvių Vasario 16 Gimnazijos Evangelikų Jaunimo Ratelis ir Vyskupo Motiejaus Valančiaus Moksleivių Ateitininkų kuopa jau dvyliktą kartą kvietė mokinius, mokytojus, mokinių tėvelius bei gimnazijos draugus į bendrą Kalėdų Eglutę. Šioji gražia tradicija tapusi šventė kasmet sutraukia nemažą skaičių svečių, netik lietuvių, bet ir vokiečių bei amerikiečių.

Kun. Jonui Riaubūnui tariant atidarymo žodį teko pasveikinti arti 200 žmonių. Gimnazijos salė buvo perpildyta.

Savo kalboje kun. J. Riaubūnas pastebėjo, kad dauguma mokinių grįš į namus atšvęsti šv. Kalėdas šeimos ratelyje, tos šeimos, su kuriomis nariais jie giminingi kraujo ryšiais. Tačiau šeimą sudaro ne tik giminės, bet ir visi tie, kurie mums brangūs ir artimi. Taip pat lietuvių Vasario 16 Gimnazija yra viena šeima, priekurius priklauso ne tik mokiniai ir mokytojai, bet visi laisvajame pasaulyje, kuriems gimnazija yra dalelė širdies.

Kun. J. Riaubūnas padėjo visiems geradariams Vokietijoje ir užjūryje už atsiųstas aukas ir palinkėjo jiems laimingų, sveikų, sėkmingų ir Dievo palaimos Naujiesiems Metams.

Mokytojas Fr. Skėrys tarė žodį vokiečių kalboje. Fr. Skėrys pabrėžė, kad besibaigiantieji metai yra Pasaulio Lietuvių Jaunimo Metai. Ta proga jis painformavo susirinkusius svečius apie Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Chicagoje, kuriame jam teko dalyvauti. Taip pat jis trumpai palietė ir trečiąją JAV ir Kanados Dainų Šventę. Sunku jam buvo keliaisakiniais savo pergyventus išpūdžius papasakoti. Jis yra ištikinęs, kad lietuvių tauta išeiivijoje, kuri turi tokių puikų jaunimą, ir jei lietuviai sugeba tokius didelius kultūrinius parengimus suruošti, niekuomet nebus. Kol chorai dainuoja lietuviškas dainas, ypatingai vaikų chorai, tol lietuvių gyva, nes chorai pasukintieji pasitraukia iš lie-

tuvybės palaikymo lauko. Būdamas Amerikos kontinente jis ištikino, kad tenai lietuviai atlieka labai svarbų darbą krikščionybės ir lietuvių išlaikymui. Už tai jis Amerikos ir Kanados lietuviams -ėms išreiškė giliausią pagarbą ir padėką.

Fr. Skėriui baigus kalbėti, evangelikų dekanas Trautmann, katalikų kunigas Maday, majoras kunigas de Benedetto ir gimnazijos direktorius kun. dr. Petras Bačinskas, kaip trijų tautų atstovai, uždegė eglutės žvakes, įrodymai, kad prie Kristaus prakartėlės visi krikščionys vieningi už

mėm laiką, bet tam, kad priimtume Dievo meilę taip, jog būtume džiaugsmo ir meilės tvirtovėmis šiame pasaulyje. Kunigas Maday palygino lietuvių viltis atgauti savo laisvę ir nepriklausomybę su prieškalėdine nuotaika. FLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas ir Švėtingeno lietuvių inžinerijos kuopos kapitonas inž. Jonas Valiūnas perdavė Krašto Valdybos bei kuopos vyrų piniginę dovaną. Amerikiečių inžinerijos kuopų kapelionas majoras di Benedetto iš Švėtingeno, pasidžiaugė, kad jam penktą kartą tenka dalyvauti Kalėdų Eglutėje lietuvių gimna-

Vasario 16 Gimnazijos mokytojas F. Skėrys jaudvylikti metai organizuoja Kalėdų eglutės parengimus gimnazijoje.

tautų meilę, taiką ir vienybę. Kristaus gimimo proga angelų pasakyti žodžiai dar ir šiandien turi galios: "Garbė Dievui aukštybėje ir žemėje ramybės geros valios žmonėms!"

Prieš pradėdant meninę programos dalį, svečiai sakė sveikinimo kalbas. Dekanas Trautmann, trumpai apibėžė Kalėdų prasmę, primindamas, kad šioji šventė ne tam, kad maloniai praleistu-

zijoje ir įteikė kun. direktoriui F. Bačinskui amerikiečių kareivių vardu piniginę dovaną gimnazijai. Lietuvių dainių ir amerikiečių dovanos skirtos gimnazijos išlaikymui.

Programoje deklamacijomis pasireiškė: Kristina Ramanauskaitė, Ričardas Palavinskis, Birutė Gaidytė, Aldona Guoliauskaitė, Liudas Butkevičius, Vytautas Foskaitis, Zigryda Miš-

Vasario 16 Gimnazijoje Kalėdų eglutės parengime kalba gimnazijos kapelionas kun. J. Riaubūnas. Dešinėje sėdi gimnazijos direktorius kun. Petras Bačinskas.

kintytė ir Danutė Langytė.

Muzikos mokytojo Kazio Motgabio vadovaujamas gimnazijos choras pagiedojo 6 giesmes.

Staigmena buvo chichietės (dabar gyvenančios Frankfurte) solistės L. Stepaitienės pasirodymas, kuri savo gražiu švelniu balsu pradžugino mokinius ir visus svečius.

Visiems dalyviams padėjo gimn. direktorius kun. dr. F. Bačinskas.

Kalėdų Senelis apdalinio visus mokinius ir susirinkusius iš kitur vaikus dovanomis. Aukos toms dovanoms sudėjo lietuviai užjūryje ir Vokietijoje. Po to visi mokiniai, mokytojai ir svečiai susirinko bendrai vakarienei.

Jau kitą dieną vokiečiuose laikraščiuose pasirodė labai puikūs straipsniai apie Kalėdų Eglutę lietuvių gimnazijoje.

Čia vėl didelis nuopelnas priklauso mokytojui Fr. Skėriui, kuris yra ryšininkas tarp lietuvių Vasario 16 Gimnazijos, Krašto Valdybos ir vokieškos spaudos atstovų. Vokiečiai žurnalistai ir foto reporteriai mielai lanko lietuviškus parengimus ir viską objektyviai aprašo. Vakarų Vokietijoje lietuvių tarpe nėra tokio žmogaus, kuris turėtų tokius ryšius su laikraštinkais, kaip mokytojas Fr. Skėrys. Di-desniuose parengimuose atvyksta 7 iki 8 žurnalistų ir kokie 3 fotoreporterai. Jis pats yra parašęs keletą straipsnių apie Vasario 16 Gimnaziją, jos laimėjimus, vargus ir rūpesčius bei

KAZIMIEROS JANINOS JONYNIENĖS LAIDOTUVĖS NEW YORKE

K. J. Gustaitytė-Jonynienė, gimusi Lietuvoje 1912 m., mirė New Yorke 1966 m. gruodžio 9 d.

Gruodžio 9 d. vakare mirusi Kazimiera Janina Gustaitytė-Jonynienė buvo pašarvota Shalins Funeral Home, 84-02

Jamaica Ave., Woodhaven, L.I. (New Yorke). Atsisveikint atėjo daug menininkų, visuomenininkų, velionės artimųjų, draugių, giminių.

Lietuvos Atstovybė Washington, D.C., per p. Kajeckienę atvežė ir ant velionės karsto padėjo žiupsnelį Lietuvos žemės. Favergtų Europos Tautų pirmin. V. Sidzikauskas, Lituanistikos Tyrimo Instituto pirm. dr. J. Fuzinas, Bostone gyvenęs poetas Stasys Santvaras, šimtai kitų asmenų atvyko atsisveikinti su velione, visų gerbta dėl jos gerumo, draugiškumo.

Vainikuose, gėlėse skendo karstas.

Atsisveikinimo kalbą sakydamas dr. Domas Krivickas paminėjo, kad velionės mirtis sujungė didelį skaičių žmonių, kad velionė buvo jos vyrui dail. Jonynui ne tik gera žmona, pavyzdinga motina dukrai, bet ir jo kūrybos dažna įkvėpėja, inspiruotoja ir net kritikė.

Gruodžio 13 d., velionės garbei Mišias laikė prel. J. Balkūnas. Gedulingose Mišiose dalyvavo kardinolo Spellmano kanceliarijos viršininkas monsioras Castillo.

Ilgą automobilių procesija velionę nulydėjo į šaltą, jai mirtį atnešusią žemę New Yorke. Ilsėkis ramybėje, geroji Janute! (d)

Solistė Laimutė Stepaitienė, akompanuojant pianistei Kaethei Buettner'ei dainuoja Vasario 16 Kalėdų eglutės parengime.

DIRVA

1967 METAMS
TIKTAI \$10

Tiems, kurie Dirvos dar neprenumeruoja

Šis pasiūlymas galioja tik iki 1967 m. SAUSIO 31 d. arba: nauja prenumerata už \$10 bus priimama iki 1967 m. sausio 31 d.

Šį lapelį galima panaudoti užsisakant DIRVĄ 1967 METAMS ir atsiunčiant tik \$10, jeigu NAUJAS skaitytojas, arba išrašyti savo draugui ar giminei dovaną už \$10, jeigu jie Dirvos neprenumeruoja.

(Dirva eina tris kartus savaitėje, pilna prenumerata metams \$11.)

Panaudokite apačioje esančią atkarpą, išpildykite aiškiai, ir su \$10 skubiai siųskite Dirvai.

DIRVA 6907 Superior Avenue Cleveland, Ohio 44103

NAUJAS DIRVOS PRENUMERATORIUS

DIRVOS ADMINISTRACIJAI, Cleveland, Ohio

Siunčiu \$10 ir prašau siuntinėti Dirvą šiuo adresu:

Pavardė, vardas

Adresas

Miestas Valst. Zip

PENSININKŲ KOLONIJA IR IŠIKŪRIMAS FLORIDOJE

Alfonsas Nevardauskas

Laikas nuo laiko vienas kitas parašo lietuviškoje spaudoje ši ar tą iš Floridos padangės. Savime aišku, jei lietuviškoje spaudoje rašo, tai tik ir rašoma apie Floridoje gyvenančių lietuvių gyvenimą. Vieni gėria, kiti peikia, dar tre tieji net dviprasniai aparašo. Ir tu žmogus susigauk, kad nori, kaip ten ištikrųjų yra.

Fasiryzau nuvykti ir pats savo akimis pamatyti to krašto gyvenimą ir susipažinti su to krašto gyvenimo sąlygomis. Būtu klaidinga sakyti, kad aš vienos savaitės bėgyje apvažinėjau visą Floridos žemyną ir smulkiai ištyriau visas gyvenimo sąlygas. Ne. Pakalbėkim tik apie Tampus ir St. Petersburgo apylinkių gyvenimą.

Tampoje iš orlaivio išlipus ir einant į laukiamąjį aerodromą tuoj pajutau malonios šilumos glostantį sveikinimą...

Buvo antra diena šv. Kalėdų ir radijo skelbė kad oras atvės ir bus šalna, kuri ateina tik valandą prieš saulės tekėjimą. O saulei sušvitus šalna pranyksta. Tačiau ji pakanda pačius trapiusius augaliukus ir gėles. Po tokios šalnos vėl diena būna su 70-76 laipsnių šiluma. Ir tokią dieną St. Petersburgo ir Clearwater kurortų paplūdimiuose minios žmonių leidžia atostogas bei vietinių apylinkių gyventojai suvažiaavę praleidžia smagiai malonios šilumos ore, ir saulės spinduliuose leidžia baltus kūnus parauti. Šitą tik dėl bendro vaizdo paminėjau. Bet tikrumoje turiu mintyje, kad supažindinti, ypatingai Chicagoje gyvenančius ir besirušiančius pensijon išieiti lietuvių, su Floridoje išikūrimo ir gyvenimo sąlygomis. Kalbėsiu tik apie New Fort Richey apylinkę, kuri randasi 30 mylių į šiaurę nuo Tampus ir St. Petersburgo miestų.

Šioje smėlynų kalvoje, kurioje dar priešdvejus metus tebetarpo apelsinai, citrinos, toje vaismedžių dirvoje jau pastatyta 2,500 naujų namų, kuriuose gyvena išikūrę ne vien tik iš Amerikos, bet ir iš Kanados atvykę pensininkai.

Išikūrimo sąlygos labai lengvos. Namų kainos pagal vietą ir jų dy-

dį. Ant kanalo namas su paskutiniosios mados įrengimais ir florida room, dviem ir trim miegamaisiais, liuksusiniai įrengimai. Namai be baldų nuo 16,000 iki 18,000, o su baldais, kurie namų dekoravimui pritaikinti, tik 24,000 dol. Baldus skaito 6,000 dol. Už tokią kainą tokių namų nei Chicagoje nei kitame didesniame mieste neįsigysi. Senatvės su laukusiam ir pensijon išėjusiam žmogui geresnių oro sąlygų nerasite. Va, žiemos metu prie 70-76 laipsnių, o vasaros metu kiek karščiau dienos metu, bet nakti nukrenta iki 60 laipsnių.

Dabar žvilgtelėkime į tą 2500 namų koloniją. Čia namai visi nauji be baldų, bet taip pat ant 60 iš 100 pėdų sklypų pastatyti, bei statomi. Paskutinieji statomi tik elektros apšildomi ir virimo bei kepimo priemonės operuoti. Namas su dviem miegamais, vonia, salonėlis, virtuvė ir florida room su stiklinėmis durimis.

Ir čia taip pat namų kainos skirtingos. Savime aišku: "Ką mokėsi, tą ir gausi". Galima pirkti už 4,590, 4,990 ir 6,590. Tos ar kitos bendrovės statytus namus galima išigyti: pagal pasirinktą sklypą ir namo modelį, ir prieš surašant sutartį galima pareikšti visokių pagerinimo pageidavimus ir susitarti dėl jų kainos. Toks namas kainuoja, t.y. įvairiais pagerinimo priedais kiek daugiau: skirtumas toks 6,590 dol. pakyla iki 8,600 ir daugiau bei mažiau. Šitą kainą neįeina vėlėnavimas ir apsodinimas medeliais, bei vandens pompa, kurią dauguma išsikasa vandens taupumo sumetimais. Ką dangi kiekvienas 5,000 galionų 4 doleriai, o toliau kiekvienas 1000 galionų 0,25 dol. Tas vanduo naudojamas tik žolės palaistymui. Savo lėšomis tenka ir televizijos antena pasistatyti bei telefonus įsivesti.

Pirkimo sąlygos yra įvairiausios: perkant už 8,600 užtenka apie 2,000 įmokėti, o bankas duoda paskolą. Pirkus namą 8,600 dol. ir įmokėjus 3,600, mokama kas mėnesį po 51 dol.

Namas nuo susitarimo pasirašymo laike trijų mėnesių pastatomas. Firmiausiai, po sutar-

Kai žiūri televizijos programą, atrodo, kad labai lengva viskas daryti ir labai lengva jas atsisėdus kėdėje pakritikuoti. Tačiau teisybė yra kita. Kai tuo darbu pradėdi rūpintis ir jį vykdyti, tada žinai, kiek tas viskas kainuoja. Kelios dešimtys telefonų pašaukimų, dekoracijos, kelionės, programos medžiagos parūpinimas, jos sekundžių tikslumo sustatymas ir jos per televizijos akį praleidimas. Kiek norų ir pasiryžimo reikia turėti, kai nori, kad viskas pavyktų. Mažos detalės neapskaičiavimas ar pamiršimas viską gali paversiti į nieką.

ties pasirašymo galima įmokėti rankpinigį ir 100 dol. ir daugiau, bet už 15 dienų po sutarties pasirašymo įnešama 1,800 dol. o kitus 1,800 dol. įmokama pasirašant pirmojo užbaigimą.

Šioje kolonijoje yra didžiausios krautuvės, ligoninė, paštas, benzino stotys. Dar ir kita ligoninė statoma. Šioms įstaigoms pasiekti nebūtinas automobilis. Tačiau automobilis yra reikalingas jei nori tolimesnes apylinkes pasiekti. Nors vaikšto busai, bet reikia pripažinti, kad kiek retokai. Artimiausias paplūdimis už 7 mylių.

Fats pragyvenimas ne kiek nebrangesnis, išskyrus kaikurias maudyklų garsias vietas.

Lietuviai gana platonai yra išsiklaideję Tampus ir St. Petersburgo apylinkėse. Kiek teko patirti, daugiausiai lietuvių yra susispietę St. Petersburge. Bet už Tampus, 10 mylių į pietus yra apie 16-18 gyvenamųjų kolonijų, vadinama "Lietuvių kaimelis". Lietuviai turi St. Petersburge savo klubą, kuris labai gerai gyvuoja. Visi lietuviai tam klubui priklauso, išskyrus vadinaus "raudongūžius".

Savo amžių prailginti ir ramiai užbaigti taitik tokiose kolonijose, kaip New Fort Richey, kur ne per daug karštai ir žiemoms nėra, nors ir nelabai toli nuo Meksikos įlankos krantų, nėra tokios drėgnės kaip Chicagoje. Svarbiausias dalykas, tyras oras ir ramybė. Triukšmavimas nedrumsčia ramybės. Tik čia ir matosi žilagalviai ir žilagalvės pensininkai -- vadinami nunokę jaunuoliai.

Pro televizijos akį...

Šį kartą noriu kalbėti apie Lietuvių Televizijos programą, kuri jau antrą pusmetį sekmingai gyvuoja Chicagoje. Jos vedėjas ir įsteigėjas yra A. Šlutas. Šalia jo yra sudarytas "LT" komitetas, tačiau privačia iniciatyva. Vadovybė gavo iš Illinois valstijos atleidimą nuo mokesčių, todėl žmonių suaukotas kapitalas gali būti nurašomas pildant pajamų mokesčius. "LT" yra ne pelno organizacija, ji nesiekia prekybinių indėlių taupymo. Visas pajamas sunaudoja televizijos programai, jos išlaikymui, algų išmokėjimui darbininkams. Žinoma, jei ateity atstos ant tvirtesnių pagrindų, galės pelną skirstyti televizijos ateičiai ir talentui, bet dabar vos tik gali iš skelbimų apmokėti būtiniausias išlaidas. Yra užsimota būtinai sutvarkyti filmavimo aparatūrą, kurios dalis jau nupirktą skolon, dar keilių tūkstančių reikia, kol bus galima registruoti lietuvišką veiklą ne tik Chicagoje, bet po visą Ameriką, Kanadą ir artimesnius kontinentus.

Nors Vizbaras "Dirvoje" ragina sukelti aukas visam šiam judėjimui, tačiau kas atliks, kas važinės, kas surinks talentus, jei toje srityje neturime patyrusių darbininkų. Gerai, tegu remia visi lietuviai, bus sukamos filmos, kaip pavyzdžiui, buvo Cleve-land. Aukų reikia tuoj, o ne laukti, kada koks fondas ar institucija pasiskirs. Naujas vaizdas, nauja žinia ar pasirodymas nelaukia, kol TV programos vadovybė turės pinigų tam įamžinti.

Žinau iš praktikos, kad filmoms ir kitoms išlaidoms reikia turėti ne šimtus, o tūkstančius, nes turiu kelius tūkstančius pėdų filmų, tačiau jas padaryti garsinėmis reikia daug lėšų. Labai lengva net laikraščiuose parašyti, kad lietuviška TV programą reikia gerinti, reikia kas savaitę naujų talentų, bet kaip visa įgyvendinsi, jei po kišenių švilpauja vėjai? Gerai žinau, kad televizijos vedėjas ir valdybos nariai nėra milionieriai, o tik darbo žmonės, tačiau jų meilė lietuvių ir gabumai yra neišsakomi, o kiek talento būtų galima parodyti iš visos išeivijos, jei prie programos dirbtų ne vienas tik apmokamas o kelios dešimtys? Tad

nereikalaukim, o patys susirūpinkime, kuo kas galim padėti ir darbu, talentu, gerais patarimais bei aukomis.

Kai kas paberia kritiškų žodžių, kad girdi, nusibodo tokie pat šokiai ir deklamavimai bei solo, kurie lydi mus nuo išbėgimo iki šiai dienai. Gerai, tai siūlykit naujų talentų, naujų programų punktų, kaip žinių, apžvalgų, istorinių parodymų ir kt. O kiek galima į pusvalandį talpinti, kai dar apie 6 minutes turi skirti rėmėjams.

Stenkimės, kas galim gera valia padėti, o ne iš programos juoktis ar ją demoralizuoti. Juk visų noras išlaikyti lietuvių visokiais būdais: lietuviška knyga, laikraščiais, radijo ir net televizijos programom, mokyklom, fondais ir organizacijom. Visur aukojam, kur tik juntame lietuvių reikalą ir kovą dėl laisvės. Kiti nei cento niekam neduoda ir dar šaiposi, kad mes visur remiame. Susipratusių lietuvių dėka laikosi ir radijo programos, dienraščiai, savaitraščiai, žurnalai ir mokyklos. O kur dar visokios dainų ir šokių šventės, kur visokie namai. Vis duok ir duok. Todėl nedrąsiai kviečiame palaikyti ir lietuvišką televizijos programą, kuri daug patarnauja mūsų kartai ir ateičiai.

Ar vertėtų steigti komitetus, kurių ir taip jau visokių yra, reikėtų pagalvoti. Geriau gal privačia iniciatyva. Kai daug komitetų, tai ir darbai netekia našūs. O mes taip trokštam, kad viskas kuo puikliausiai, lyg sviestu patepta, eitų. Iš pasišventėlių, kurie dirba visuomeninį darbą, negalime dar daugiau reikalauti.

Jei organizacijos nori, kad jų darbas būtų amžiams paliktas atminimui, tegu pasvarsto ir televizijoje pasirodymą, tam skiriant kiek savo pelno. Būtų džiugu turėti visų dainų ir šokių

AUKOS DIRVAI

S.K. Balys, Grand Rapid ... 1.00
J. Grauzinis, Chicago 4.00
P. Vebra, Chicago 4.00
Jaunimo Centras Chicago 20.00
J. Aukštikalnis, Brooklyn ... 2.00
A. Kleiza, Manchester 2.00
X.Y. Chicago 4.00
J. Švegžda, Toronto 2.00

Skaityk ir platink
DIRVĄ

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Nedelskime ilgiau ir padidinkime savo gyvybės draudimą, kol dar nėra vėlu. Dėl informacijų skambinkite prityrusiam draudimo atstovui — V. Giedraičiui tel. 944-6835.

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamieji — 1 apačioj. Grovewood rajone. Savininkas išsikrausto. Privalo parduoti. \$12,800.
Tel. 752-3400.

švenčių filmus su visais garsais. Teatrai, koncertai užmarštin nūeina. Jei televizijos programa turėtų jėgų ir studiją su visais įrengimais, viskas pasiliktų ateičiai.

Bal. Brazdžionis

HELP WANTED MALE

IMMEDIATE OPENINGS FOR EXPERIENCED PLANNER TYPE MILL OPERATORS VERTICAL & HORIZONTAL MILLING MACHINE OPERATORS ENGINE LATHE OPERATORS EXTERNAL CYLINDER GRINDERS INTERNAL GRINDERS AUTO TURRET LATHE OPERATORS SMALL TURRET LATHE OPERATORS AUTO PROFILE MILL OPERATORS ALL SHIFTS.

All applicants must be high school graduates or have 5 years experience. Must be able to do own set-up, read prints and have own tools.

Permanent work for qualified men. Fringe benefits & top salary. Night differential plus bonus.

Apply or write to Personnel Department
THE MIEHLE CO.
DIV. OF MIEHLE
GOSS-DEXTER INC.
2011 W. Hastings
Chicago, Ill.
An Equal Opportunity Employer (140-14)

ELECTRICAL ENGINEERS DRAFTSMEN

Excellent opportunity for experienced and qualified men for draftsmen and job captain responsibility for lighting and industrial and power house design work.

Excellent benefits available
BENJAMIN WOODHOUSE & GUENTHER INCORP.
14430 Michigan Ave., Dearborn, Mich.
PHONE 582-4260 (139-4)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN PIPE FITTERS WELDERS MILLRIGHTS ELECTRICIANS & DIE REPAIRMEN

Immediate openings for journeymen or individuals with 5 to 10 years of proven experience. Positions offer excellent wages and fringe benefits. Apply or send resume to Personnel Director

MICHIGAN PLATING & STAMPING CO.
740 Ann St. N.W.
Grand Rapids, Mich. (139-5)

STRUCTURAL STEEL DETAIL DRAFTSMEN

Minimum 4 years experience. Pleasant working conditions. Fringe benefits. Permanent position.

YPSILANTI STEEL FABRICATION CO.
2643 E. Michigan Ypsilanti, Mich.
313 — 278-5250 MR. BARNES (140-7)

MACHINISTS

All ground, for work on high quality aircraft parts. Ample overtime in last 10 years. All benefits, fully paid Blue Cross and Life Insurance. Apply in person.

Peerless Precision Products Company

122 Bacon St.
Pawtucket, R. I.
722-5100

An Equal Opportunity Employer (2-5)

FIREMAN WATERTENDERS

Immed & future employment on steam research vessel. US Coast Guard document with endorsement req. Phone collect Port Captain. Woods Hole, Mass., 617 — 548-1400.

An Equal Opportunity Employer (3-6)

MALE & FEMALE

WANTED — MEDICAL Laboratory technician qualified to perform routine laboratory procedures in a 116-bed general hospital. Salary open. Fringe benefits. Contact Mr. Walter Eisenstein. Piqua Memorial Hospital. Piqua, Ohio 45356. (3-5)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RĖ 7-3332

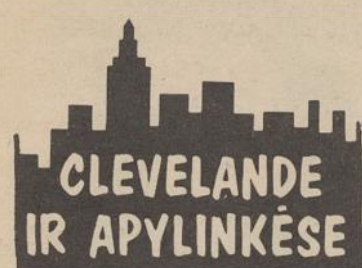
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Canad. delux Whiskey 5th — \$3.98
2. Asbach Uralt 5th — \$5.49
3. Import. Napoleon Vermouth 5th — \$1.19
4. Import. French Napoleon Brand 5th — \$3.35

5. Bordeaux Import. White Wine 5th — \$0.98
6. Canada Dry Vodka 5th — \$2.98
7. Riccadona Vermouth 30 oz. Bolt. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

* PETRONĖLĖ LIŪDŽIUVIENĖ - BALTRUŠAITYTĖ mirė Clevelande sausio 5 d. Anksčiau mirusio teisininko J. Liūdžiaus našlė, gimusi 1895 m. Šakių apskr. Būbelių valsč., Vaitiškų km., jau nuo jaunų dienų reiškėsi spaudoje eilėraščių ir vaizdeliais. Dar 1911-14 metais rašė Aušrinėje daugiausia Ašaros, Vergės, V. A. ir kt. slapyvardžiais.

Išėjimoje taip pat gyvai domėjosi lietuvių spauda ir visuomeniniu gyvenimu.

Clevelande gyvena su dukra ir žentu inž. V. Čiurlioniu.

Palaidota sausio 7 d., 9 val. ryto Lakeview kapinėse, laidotuvių rūpinantis Jakubs & Son laidotuvių įstaigai, 936 E. 185 gt.

* SENELIŲ PRIEGLAUDĄ turi latviai Madison miestelyje, netoli Clevelando. Prieglauda įkūręs pastorius J. Barbins dabar jau turi 27 tarnautojus, jų tarpe gydytoją, slaugę ir kitą reikiamą personalą -- beveik visi latviai.

Prieglaudoje tuo tarpu gyvena apie 90 vyr. amžiaus žmonių, gi daugiau negali priimti dėl vietos stokos. Daugiausia prieglauda naudojasi tie, kurie turi kokias kroniškas ligas ar šiaip reikalingi pastovios priežiūros, kurios negali suteikti šeima namuose.

Prieglauda turi visus reikalingus gydymui aparatus ir laboratoriją. Prieglaudos apyvarta siekia 780.000 dol.

LIETUVIŲ BUDŽIŲ METINIS TRADICINIS

Sol. N. Linkevičiūtė

VAKARAS-BALIUS,

sausio 14 d., Šv. Jurgio parapijos salėje. **Pradžia 7:30 val vakaro.**

Koncertą atlieka solistė **NERIJA LINKEVIČIŪTĖ,**

akomponuoja Mrs. G. STEPHENSON.

Po koncerto vaisės ir šokiai, grojant gerai muzikai.

Maloniai prašome pakvietimus įsigyti iš anksto, pas LIETUVIAMS BUDŽIAMS REMTI valdybos narius: A. Jonaitį telef. 531-4608, E. Šarkauskienę telef. 731-0844 ir pas Dr. K. Pautienį telef. ER 1-4168.

Ne intrigom, bet darbu laimėsime

Stebėdami mūsų lietuviškąją veiklą savo kolonijoje ir sekdami spaudoje kas darosi kitose kolonijose, gauname išpuodį, kad dėmesys nukreiptas į mus pačius, kurie sakomės esą seniai išauklėti, turintieji savo pasaulėžiūrą ir nepakeičiami nei tautiškai nei religiskai. Gal dėl to, kad netekome savosios žemės ir Tėvynės. Gal būt, pertekę visa kuo čia, tapom nepriklausomi, arba nesugebėjimas kovoti prieš izminių ir asimiliacinių ypatybių skverbimąsi, taip pat, gal būt, nenorime atsivertę iš Tėvynės garbingų poaukščių prarasti, o vaizduojamės tuo kuo nesamė!

Tad ir kyla tam tikra įtampa dėl to, kad mes matome kitame tik oponentą. Vieni kitus gerai pažindami, norime kitą pataisyti arba išstumti iš pusiausvyros -- atseit, atitinkamai "patvarkyti". Kai kam atrodo, kad be šmeižtų, įtam-

pos ir intrigų, negali būti nė veikimo. Toje įtampoje vieni reiškiasi vadais, kiti gi sekėjais. Yra žmonių netik mūsų kolonijoje, bet ir kitose kolonijose, kurie serga intrigų ligomis.

Planuoja kaip savo "priešininkui" aštresni žodį parinkti, gražias idėjas suardyti, ydant jos nebūtų įgyvendintos ir t.t. Keisčiausia, kad kovojama ne dėl tiesos, nors visa tai jis gerai žino, bet kad savajam oponentui giliau įskaudinus, pasikviečia arba ieško sau panašios pasaulėžiūros patarėjų, kurie reikalui esant moka ir angelais apsimesti. Įvisa tai išsiūrėjus, norisi paklausti: kam gi čia norima pakenkti? Ar vien tik savo oponentui "priešininkui", ar gražiam, lietuviškam patriotiskam darbui išėjimoje?...

Vietoj įtūžimų ir nepagrįsto pykčio, argi negeriau sukoncentruoti visas dvasines jėgas ir kuo energiją, veiklai už lietuviškos išlaikymą, už tradicijų ir kultūrinės pažangos išklepimą jau ne kartą. Jeigu mes skelbiamės esą krikščioniškosios pasaulėžiūros sekėjai, atseit, pavyzdys priaugančiai kartai ir tikimės kada nors, kad jie perims visą lietuviškąją veiklą išėjimoje, tad kodėl mes apie tai nepagalvojome nuo pat pirmųjų dienų išėjimoje gyvenimo?

Mes žinojome gerai, kad mūsų jaunimas sutirps nepalankioje lietuviškumui mokyklos aplinkoje! Liberalistinė pasaulėžiūra plačiai yra pagavusi mūsų lietuviškąją atžalyną. Todėl ir nenuostabu, kad mes vis dar tebeveikiame, o jaunimu neturim pasitikėjimo.

Mūsų lietuviška veikla turi krypti ne į mus pačius, bet į jaunimą, iš kurio galima tikėtis vilties išsaugoti lietuviškas turtas ateičiai. Todėl remkime akademinį jaunimą, duokime jiems sąlygas būti ir dirbti draug su mumis. Tie kurie su jaunimu dirba, nedaro audrų, bet skaidrina ir gyvina visą lietuviškąją veiklą išėjimoje! Lietuviškieji įvairūs jaunimo rateliai, chorai, tautinių šokių grupės, skautai, sportuojantis jaunimas,

tai yra mūsų šiandieniniai lietuviškojo gyvenimo sąjūdžiai, kurių mes dar neįstengiame tinkamai suprasti. Kas bus mūsų veiklos išėjimoje, jei po keletos metų nebeliks tų, kurie ta veikla domėsis ir jei nebus kas pavaduoja.

Ar galima išivaizduoti mūsų lietuviškąją koloniją šiandieną, be choro, tautinių šokių grupės, mokyklos?... Deja, kai kurios kolonijos jau turi sutikti ir su tuo. Tai priklauso nuo vietos parapijos klebonų.

Rochesterio lietuvių parapijos mokykla tapo uždaryta -- dingo, o jos vietoj labai progresuoja bingo. Taip pat, lietuvių bendruomenės choras, gausus ir turtingas balsais, jau kelinti metai prašo, maldauja kleboną kad leistų giedoti nors per Velykų ar Kalėdų šventes bažnyčioje, bet leidimo taip ir negauna. Ką gi tas reikštų? Ar mes ir vėl turime tylėti ir kentėti... Tyla gera byla, bet nevisuomet galima tylėti, reikia kartais ir pasisakyti savo nuomonę, nes gyvenimo praktika parodė, kad neapykanta, pavydas ir įvairūs asmeniškumai, yra stipresni ir veiklesni už artimo meilę. Tokia neapykanta yra akla, nes ji nesivadovauja tais dėsniais, kuriuos mes pripažįstame teisingais.

Neapykantos jėgą naudoja savo tikslams -- tik komunistinis sąjūdis!... Garbė tiems kurie dirba tautinį patriotinį darbą, nesigailėdami savo brangaus laiko ir sveikatos. Nenutolkim nuo to, kas riša mus visus su motina Tėvyne Lietuva, nes tik jos mes esame vaikai!

Čia mes tik prisiglaudę laikinai ir veikiamės po svetimu sparnu, už ką galim būti dėkingi, kad mums yra suteikta pilna ta žodžio prasme -- laisvė. Kodėl tos laisvės neišnaudojame? Vietoj stumdami viens kitą į asimiliacinį katilą niekam net neverčiant, sudarykime bendrą frontą prieš mūsų krašto okupantą kultūrinę sritį.

Mes gerai žinome, kad bolševikas terioja mūsų kraštą visais būdais. Kaip įmanydamas skverbiasi į visas lietuviškas šakas, idant ten įleistų šaknis, nelyginant kaip vėžys žmogaus kūne. O po to, mes gerai žinome kas seka. Lietuvoje tas vėžys jau įsišaknyjęs beveik visose mūsų kultū-

rinėse srityse. Ansambliai, operos, chorai ir t.t. skamba jau Volgos melodijom. Su broliška lietuviška meile tarpusavyje mes galim suduoti skaudų smūgį mūsų krašto okupantui, būdami vieningi ir dirbdami kultūrinį darbą išėjimoje. Bet kokios lietuviškos patriotiškos veiklos užsienyje nebus per daug. Kaip šiandien jau matome, net ir permažai jos. Atbukom, atšalom, užmiršom per greit siaubą ir baimę bolševikų okupacijos metu Lietuvoje. Tada matėsi didelis susipratimas lietuvių tarpe, kada visa Lietuva verkė teriojama priešo.. Tremtis, teroras ir baimė mūsų vienybės tada negadino.

Genocidas Lietuvoje dar nepasibaigė, o visu žiaurumu ir toliau veikia. Todėl mes turime visą laiką budėti, išlikti tais kuo esame gimę. Išplėskim lietuviškąją veiklą tremtyje, atgaivinkim visa tai, kas anksčiau taip karštai liepsnojo mūsų širdyse Lietuvoje. Tėvynei, šiandieną po daugel metų išėjimo gyvenimo, beliko tik rūpintis. Pajudėkim iš sustingimo ir stokim prie darbo be murmėjimų.

Daug gražių darbų atliktų, bet daug dar yra pradėtų ir neužbaigtų. Čia reikia visų pasiaukojimo ir kieto darbo! Sutelktomis jėgomis ir su pasišventimu, surinkim dar šiais metais milijoną dolerių!

Lietuvių fondas sparčiai auga. Jo kilnų tikslų mes gerai žinome. Tai raktas į mūsų kultūrinį darbą išėjimoje. Garbė L. Fondo iniciatoriams, kurie energingai darbuos ir šį sumanymą išpopuliarino mūsų visuomenės tarpe. Šiandieną jo kapitalas siekia virš 300 tūkst. dolerių.

Tai aiškus įrodymas, kad mūsų visų tikslas surinkti milijoną dolerių nebuvo kieno nors išgalvota pasakėlė, bet tikras realus dalykas.

Pradėdami naujuosius 1967-ųjų metus, vienykimės Maironio dvasioje. Ne uniformine vienybe, bet ideologine vienybe.

Tegul visi skausmai išnyksta ir suauga į bendrą jėgą į naują atgimimą!...

Petras Matiukas

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 14 D. Lietuviams Budžiams Remti Valdybos metinis tradicinis blynų balius - vakaras Šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 21 D. Ateities Klubo parengimas, Vaidinimas "Gulbės giesmė".

VASARIO 4 D. LTM Čiurlionio Ansamblio tradicinis balius. VASARIO 12 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 49 m. sukakties minėjimas, Rengia ALT Clevelando skyrius.

KOVO 5 D. Kaziuko mugė.

KOVO 12 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos "Aukuro" ansamblio koncertas.

BALANDŽIO 1 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos balius.

GEGUŽES 5 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos ir Šv. Jurgio parapijos komiteto koncertas - balius.

HELP WANTED MALE

MACHINISTS

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St. 341-1700

A Subsidiary of PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERA VALANDINI ATLYGINIMA IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours 8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient for you.

An Equal Opportunity Employer

SHEET METAL

Helix Welders, exp. Material handlers. Shipping and receiving men. Fabricating helpers. Assemblers.

Crescent Metal Products

12711 Taft Ave. Off Eddy Rd. Cleveland, Ohio

(3-6)

MACHINISTS

Experience to set up and operate

Milling Machine Vertical Boring Mill Radial Drill

SEE MR. ANDERSON

Employment Office Open Daily 8 a. m. to 4 p. m. Sat. 8 a. m. to 12 noon

NATIONAL ACME CO

170 E. 131 at Coit Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer

(2-5)

POLIRUOTOJAI

Prityrę vario vamzdžio reikmenims.

AMERICAN BRASS MFG. CO.

5000 Superior Ave. Cleveland, Ohio Phone: 431-6565

(2-8)

FEMALE

SIUVĖJOS

Elektrinėmis siuvamomis mašinomis.

Akordinis darbas. M. I. HUEBSCHMAN CORP.

1239 West 9th St. Cleveland, Ohio

(2-5)

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE. 6712 SUPERIOR AVE. CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licencijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185th St. KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* J.A. URBONAS, Dayton, Ohio gyvenęs senosios lietuvių kartos veikėjas, prenumeruoja Dirvą Gautingo Sanatorijos, Vokietijoje, ligonims.

Neseniai Dirvoje tilpusi A. Kapučio padėka už Dirvos siuntinėjimą priklauso J.A. Urbonui.

* LVS RAMOVĖS Centro Valdomieji organai 1967-1970 m.

Centro Valdyba: Prof. S. Dirmantas - Firminkas, K. Dabulevičius, I vicepirm., E. Žilys, II vicepirm., E. Vengianskas - sekretorius, J. Rapšys - išdininkas, K. Mikalajūnas - turto globėjas, A. Rūkštelė - kultūrinių reikalų vedėjas, J. Gaižutis - narys, A. Juškevičius - narys.

Kontrolės Komisija: P. Genys - pirm., J. Tumas, narys, J. Kulikauskas - narys.

Garbės Teismas: J. Šlepetys - pirm., J. Kiaunė - narys, E. Noakas - narys.

EAST CHICAGO

* A.L. TAUTINĖS S-gos East Chicago Skyriaus valdyba š.m. sausio mėn. 15 d. (sekmadienį) 5 val. po pietų, lietuvių parapijos mažonoje salėje, šaukia visuotinę narių susirinkimą. Be kitų darbotvarkės punktų bus vykdomųjų organų pranešimai ir naujų rinkimai.

Valdyba maloniai kviečia visus skyriaus narius į šį susirinkimą atsilankyti. Po susirinkimo bus kuklios vaišės. Pageidautina, kad susirinkime dalyvautų ir narių šeimos.

PHILADELPHIA

* DR. K. GRINIAUS 100 metų sukakties minėjimas įvyks š.m. sausio 15 d. Latvių Klube (7 ir Spring Garden St. sankryžoje). Kalbės J. Audėnas. Bus meninė dalis. Pradžia 4 val. p.p. Minėjimą ruošia Bendruomenės apylinkės v-ba.

* A. L. TAUTINĖS S-gos Philadelphia skyriaus metinis susirinkimas įvyks š.m. sausio mėn. 22 d. Lietuvių Banko. Pradžia 3 val. p.p. Susirinkimo darbotvarkėje valdybos rinkimai ir kiti svarbūs klausimai.

* VASARIO 16 D. minėjimas šiais metais Philadelphiaje ruošiamas Vasario mėn. 19 d. Lietuvių Muzikinio Klubo salėje.

* JONAS MATONIS, Korp! Neo-Lithuania pirminkas, pašauktas įkariuomenė.

* INŽ. ALGIS GEČYS veikėjas vietos organizacijose, Toronte įvykusioje katastrofoje smarkiai nukentėjo. Lin kime greit sustiprėti.

NEW YORK

* AMERIKOS LIETUVIŲ Inžinierių ir Architektų Sąjungos, New Yorko Skyriaus, tradicinis balius įvyksta 1967 m. vasario 4 d. "The Summit of New York" Embassy Hotel, East 51 St., at Lexington Ave., New York.

CHICAGO

* DR. VIKTORIJA SKRUPSKELYTĖ, Chicago Universiteto prancūzų kalbos ir literatūros profesorė, nuo sausio 7 d. pradėjo dėstyti Pedagoginiame Lituanistikos Institute lietuvių literatūros metodiką ir mokyklinę praktiką. Praktinį pamokų vedimo darbą Instituto studentai atlieka Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos klasėse.

DETROIT

LIETUVIŲ FONDO AUKOS KELIU

Šiuo metu iš Detroito ir apylinkių išijungę į Lietuvį Fondą 99 asmenys. Tai tik pradinių rinkimų. Kaip žinia, Detroitui yra paskirta surinkti 100.000 dol. kvota. Lietuvių Fondo Valdyba pasitikičia gyvenančių lietuvių dosnumu. Pirmoji į milijoninį Lietuvį Fondą išijungusi šimtinė, -- tai tik sąjūdžio pradžia! Ir toji pradžia jau papildė L. F. skirtąją kvotą net 18%, o visi kiti Michigano lietuviai turėtų suaukoti likusius 82%. Tad parodykime 1967 m. naujam L.F. Komitetui Detroito savo pasitikėjimą. Maždaug 82.000 dol. norėtume surinkti iki Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakties minėjimo, t.y. iki 1968 metų pabaigos. Kaip matome, Detroitui ir jo apylinkių lietuviams L.F. C.V.-ba parodė didelį pasitikėjimą, nes pavedė surinkti dešimtąją dalį viso L.F. užsibrėžto milijono dolerių.

Jeigu kas norėtų L.F. savo įnašą paremti, pinigais ar čekį galite įteikti bet kuriam Detroito Apyl. Lietuvių Fondo Valdybos Komiteto nariui. Be to, aš asmeniškai mielai aplankysiu kiekvieną lie

Lietuvių grupė Kalifornijos universiteto muziejuje suruoštoje lietuvių liaudies meno parodoje. Iš kairės: architektas E. Arbas, rašytojas ir lietuvių kalbos lektorius UCLA J. Tininis, jaunoji Lemberdienė, parodos iniciatorė prof. dr. Marija Gimbutienė, poetas Pr. Lembertas, D. Railienė, Lemberdienė seniorė ir architektas dr. S. Kudokas.

LOS ANGELES

* LIETUVIŲ LIAUDIES MENO PARODA, kuri vyksta Kalifornijos Universiteto (Los Angeles) Etninio Muziejaus patalpose nuo lapkričio 20 d. ligi š.m. sausio 19 dienos, sulaukė plataus pasisekimo ir turi daug lankytojų, ypač savaitgaliais. Gražų patarnavimą parodai atliko "Los Angeles Times" meno skyriaus redaktorius H. J. Seldis, aplankęs parodą ir prieškalėdiniame dienraščiui "Calendar" priėdė parašęs straipsnį, kviesdamas Kalėdų švenčių progą visus los

Kalifornijos Universiteto Muziejaus direktorius dr. Ralph Altman su D. Railiene ir A. Deveniene prie lietuviško kryžiaus universitete suruoštoje lietuvių liaudies meno parodoje. L. Kančausko nuotrauka

tuvi betkur gyvenanti, jeigu jis apsispręstų tapti L.F. nariu. Mano adresas: 153 E. Parkhurst, Detroit, Mich. 48203, tel. TO 7-0153.

Vl. Mingėla

angeliečius parodą aplankyti ir pasidžiaugti lietuvių liaudies meno retenybėmis (great rarity").

Kaip jau buvo pranešta, ši paroda pirmą kartą Kalifornijos Universiteto prieglobstyje buvo suorganizuota archeologijos profesorės dr. M. Gimbutienės pastangomis, padedant ir uoliai talkininkaujant Universiteto muziejaus direktoriui dr. Ralph Altman ir pačiam kancleriui dr. F. D. Murphy.

Paroda bus iškilmingai uždaryta š.m. sausio 15 dieną (sekmadienį) 2 val. popiet. Ta proga ruošiamas lietuvių liaudies meno mažas festivalis, kurio programą atliks komp. B. Budriūno vadovaujamas šv. Kazimiero parapijos choras ir O. Razutienės bei E. Radvenio vadovaujamos lietuvių tautinių šokių grupės. Lietuvių visuomenė, ypač kuri dar nespėjo kitu laiku parodos aplankyti, kviečiama gausiai dalyvauti.

MINĖS KLAIPĖDOS ATVADAVIMĄ

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija Los Angeles mieste šiemet Klaipėdos atvadavimo minėjimą rengia sausio 14 d. (šeštadienį) 7:30 vak. Lietuvių Tautinių Namų salėje -- 3356 Glendale Blvd., Los Angeles.

Minėjimo programoje numatyta: Klaipėdos Pedagogikos Instituto lektoriaus -- teisininko Hermano Tumo kalba, solistės Lucijos Zaikiėnės dainos pianistui Montvydui Freikšaičiui akompanuojant. Beto pianistas M. Freikšai-

tis (čia pasižymėjęs savo muzikiniu gabumu amerikiečių tarpe) pasiskambins.

Įėjimas visiems nemokamas.

Jau visa eilė metų čia rengiamus Klaipėdos minėjimus lanko gausios angeličių lietuvių publika. Jos rengėjai laukia ir šiemet -- sausio 14 d. Lietuvių Tautiniuose namuose. vb.

SLIDINĖJIMO PIRMENYBĖS

Š. A. Fabaltiečių Slidinėjimo pirmenybės įvyks sausio 29 d. (sekmadienį) Sugar Loaf Mountain, apie 20 mylių nuo Traverse City, Michigan. Pradžia 10 val. ryto. Firmenybių vykdytojai -- Grand Rapids Latvių Sporto Klubas.

PROGRAMA: Slalomams - vyrams (16-39 m.) moterims (virš 13 m.), vyrams - seniorams (virš 39 m.), jauniams (žemiau 16 m.) ir mergaitėms (žemiau 14 m.).

NUSILEIDIMAS (Down hill) -- toms pačioms klasėms kaip ir slalomams.

Dalyvauti gali kiekvienas lietuvių, latvių ir estų slidinėtotojas.

Dalyvių registracija iki š.m. sausio 18 d., šiuo adresu:

Mr. S. Riekstinš, 22 Union S.E., Grand Rapids, Mich. 49507 (Telefonas 616-458-8420).

Lietuvių dalyviai informacijas gauna pas sporto klubus arba šiuo adresu: A. Bielskus, 15321

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

Bronys Raila — LAUMIŲ JUOSTA —	
kietais viršeliais	\$3.75
minkštais	\$2.50
V. Eliogeris — A. SMETONA — žmogus ir valstybininkas	\$2.00
P. Tarulis — VILNIAUS RŪBAS —	
kietais viršeliais	\$3.75
Vytė Nemunėlis — MESKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
ŠIRDIES PRIEPUOLIAI	\$3.75
Be to, Dirvoje galite įsigyti ar užsisakyti plokšteles:	
A. Stempuzienės — D. Lapinsko — Dainas Stereo —	\$7.00, Hi-fi — \$6.00
St. Baro — Operų arijos, Stereo	\$7.00
J. Vaznelio dainų ir arijų rečitalis	\$5.00

Siunčiant čekį ar perlaidą, pridėkite 25 centus persiuntimo išlaidoms.

DIRVA, 6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Lake Shore Blvd., Cleveland, Ohio 44110 (telefonas 216-486-6177).

NAUJI LIETUVIŲ FONDO NARIAI

1966 m. spalio - lapkričio mėn. fondan istojusių narių papildomas sąrašas:

Po 100,00 dol. auokojo: Juozas Venslova, Vytautas ir Stasė Paulioniai, Milton W. Blumenthal, Alfonsas ir Birutė Svičiai, Antanas ir Valerija Girniai, Konstancija Rušienė, Juozas Rupinskas, Balys ir Palmira Grauziniai, a.a. Jono Giedriko atmint. įnašas, Pasaulio Lietuvių Katal. Organizacijų S-ga, Juozas ir Genovaitė Mažeikiai, Albinas ir Antanina Repšiai, Bernardas Tamulevičius, kun. Kazimieras Pugevičius, Juozas-Liudas ir Elena Baubriai, Kęstučio Skautų Vyčių Būrelis, Aleksandra ir Jonas Petrauskai, Pranas ir Sofija Ambrozevičiai, Angelė Kazlauskienė, Donatas Buračas, a.a. Emilijos Normantaitės - Sragauskienės Atmint. įnašas, Jonas V. Rugelis. (sk.)

SURASDAMI DIRVAI NAUJĄ SKAITYTOJĄ, LAIKRAŠTĮ SUSTIPRINSITE

ATSIŪSTA PAMINĖTI

INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN

Tai naujai pasirodžiusi knyga, laukta daugelio ir reikalinga daugeliui, kurie norėtų geriau pramokti lietuvių kalbą. Tai bene pirmoji tokios apimties anglų kalba knyga, kurioje telpa lengvai suprantami lietuvių kalbos gramatikos dėsniai ir kalbos pratimai. Knyga tinka naudotis sumokytuoju ar be jo. Kalbos naudojimui ir tarimui geriau pramokti ruošiamasi išleisti garsinės juostos pagal knygos tekstą.

471 psl. knygą išleido Tėvai Francisconai, finansuojant ją msgr. J. A. Karaliui. Autoriai -- Dambriūnas, Klimas ir Schmalstieg. Išleista 1966 m. Kongreso bibliotekos katalogo Nr. 66-27627.

Kaina -- 7 dol.

Knyga galima įsigyti Dirvoje.

Mylimai motinai

A + A

PETRONELEI LIŪDŽIUVIENEI

mirus, gilią užuojautą jos dukrai LIUDAI ČIURLIONIENEI, jos šeimai ir giminėms reiškia

Marija, Julius ir Saulius Abraičiai, Nijolė ir Tomas Dy-Liaco, Kazimiera ir Juozas Snieckai.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

DIVIDEND CHECKS
MAILED QUARTERLY
ON INVESTMENT
SAVINGS
ACCOUNTS

5¹/₄%

LONG TERM
BONUS
SAVINGS
ACCOUNTS

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed